
Rudrarthavivaranam

रुद्रार्थविवरणम्

Document Information

Text title : Rudrarthavivaranam

File name : rudrArthavivaraNam.itx

Category : shiva, shivarahasya

Location : doc_shiva

Transliterated by : Ruma Dewan

Proofread by : Ruma Dewan

Description/comments : shrIshivarahasyam | dvAdashAMshaH | adhyAyaH 26-33 rudrArthavivaraNam
| vAvRittashlokaH ||

Latest update : December 28, 2024

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

December 28, 2024

sanskritdocuments.org

રુદ્રાર્થવિવરણમ્

(શિવરહસ્યાન્તર્ગતે ઈશાખ્યે)

(સ્કન્દપ્રોક્તામ્)

અથ રુદ્રાર્થવિવરણમ્ ।

પૂર્ણાનન્દચિદાત્મકોઽધ્યપહતઃ સ્વાવિધયા હૃદયયા
તલ્લીલાદિવિલાસમોહિતમના વિસ્મૃત્ય રૂપં નિજમ્ ।
જીવત્વં સમુપેત્ય નિત્યમનયા વૃત્યા તથા પ્રેરિતઃ
યઃ શશ્વત્વદશ્વવચ્ચ ગજવદ્ગોવચ્ચ નાનાવિધાન્ ॥ ૧ ॥

વેષાનાકલયન્ વિધાય બહુધા કર્માણિ તત્સાધના-
ન્યત્યન્તોન્નતનીચમાર્ગગમનશ્રાન્તઃ પુરેષ્વાવસન્ ।
કામિન્યા કમનીયયાતિકમનઃ સ્વાવિધયા સંસરન્
પુણ્યાપુણ્યવશાચ્ચિરેણ પરમાં વિદ્યાં પ્રિયામાપ્ય ચ ॥ ૨ ॥

શ્રીરુદ્રાય નમઃ સમસ્તજગદ્દુત્પત્તિસ્થિતિધ્વંસિત-
ક્રીડેચ્છાસમુપાત્તદિવ્યવપુષે ધાતુર્વિધાત્રે હરેઃ ।
રક્ષિત્રે નિતરાં હરસ્ય ચ પરાહન્તાકૃતેઃ સાકૃતે-
ભર્તે ભક્તજનસ્ય વચ્ચિતસમસ્તાભીષ્ટદાત્રે સદા ॥ ૩ ॥

એકઃ સન્નપિ કાર્યકારણચિદાકારૈસ્ત્રિભિર્યોઽષ્ટધા
ત્રેધાકેવલમેકધા ચ નિખિલં વિશ્વં ચરં ચાચરમ્ ।
સ્વાતન્ત્ર્યેણ બિભર્તિ તસ્ય કુરુતે જન્માદિ તં ભાસય-
ન્નન્તવ્યાધ્ય બહિશ્ચ દેવ ભવતે સામ્બાય તુભ્યં નમઃ ॥ ૪ ॥

દુર્વિજ્ઞેયનરશ્ચતુર્ભુજમુખાનામધ્યનેકાકૃતિઃ
સર્વેશ સ્વયમેવમાદિચરિતૈર્યઃ સર્વતઃ સર્વદા ।
સર્વં વિશ્વમવન્ શિવઃ સ્ફુટતપાઃ સર્વાત્મના દૃશ્યતે
વ્યક્તાવ્યક્તતતરાય તે ભવ નમસ્તસ્મૈ ચ વિશ્વાત્મને ॥ ૫ ॥

उग्र त्वां नमसा प्रसाद्य जगतां ते निग्रहानुग्रह-
व्यग्रस्योग्रतमाः तथा शिवतमा घोरा अधोरातनूः ।
देवस्तौमि नमस्करोम्यभयमप्यधैव याये विभो
त्वत्तः कः शरणार्थिनां शरणदः श्रीरुद्र शम्भो विभो ॥ ६ ॥

वागादि स्वयमेव बोधयति यः सर्वं य वागूपया
प्रीत्या साधुजनं य वेदयति यः श्रुत्या य धर्मादिकम् ।
भक्तानां किल योगिनां नयति यो मन्त्रेण तारात्मना
योऽसौ द्रावयति स्वयं द्रवति वा नादान्त एव प्रभुः ॥ ७ ॥

कल्पान्ते भुवनानि रोदयति यः सर्वारुतं यस्य तां
सर्वान् द्रावयति स्वयं द्रवति य रोदयमाणो नरान् ।
शब्दब्रह्ममयीं करोति य रुतिं यः सर्ववेदान्तिकां
धात्रे यश्च रुतिं ददाति भगवान् रुद्रप्रभो तस्य ते ॥ ८ ॥

मन्युः कोपं धत्ति प्रपञ्चद्वारा शक्तिः प्रसिद्धास्ति या
तस्यै वेद नमोऽस्तु तां प्रशमयन् त्रायस्व नः सन्नतान् ।
सोमं शल्यमनीकमग्निरभवद्विषणुः स्वयं तेजनं
पर्णान्यप्यतिरास यस्य निगमाः प्यातस्य तस्मै नमः ॥ ९ ॥

ते देवैः सुमधेष्वेऽपि य इण्दीन्द्रजयं सुमेर्वात्मकं
यद्धन्व प्रणवात्मकं त्रिपद्या सजयं महं यद्धनुः ।
तस्मै यास्तु नमस्तवापि य धनुर्बाणोद्यतास्तां नमो
बाहुभ्यामथवाऽभिलेभ्य उतते बाहुभ्यां अते नमः ॥ १० ॥

भक्तानां सुगमं मलाघद्वारां लोकाधिपत्यप्रदं
राज्ञां यानमतां प्रसादसुमुष्णं श्रीकाश्यपाराधितम् ।
योधाकारमुमासलायमग्निरात् आकर्णकृष्टे शरं
यापे भास्वति सन्धधानमनिशं रुद्रं युवानं भजे ॥ ११ ॥

भक्तानां सुभद्याग्निनी भवति या प्याता तवेष्टुस्तया
यश्यातीव शिवङ्कुरं तव धनुस्तेनापि याये सदा ।
यक्षाद्यायुधसंघतिस्तव सदा दिव्येषुधिर्वा तथा
यास्मान् देव दयावशेन सुभय श्रीरुद्र शम्भो प्रभो ॥ १२ ॥

आत्रेयर्षितमन्नदं प्राणमतां दृढिर्क्षदोषापहं
शम्भुं स्यन्दनसंस्थमीशमुभया सार्धं ज्वलन्तं श्रिया ।

શૂરાકારમતીવ સસ્મિતમુખં સંસ્તૂયમાનં સુરૈઃ
ઇષ્વાસેન કરં પ્રસન્નહૃદયં ભક્તેષ્ટદં ભાવયે ॥ ૧૩ ॥

યોડસૌ શં તનુતે દયામયતનુઃ પ્રાણિભ્ય એવં ગિરૈ
કૈલાસે ગિરિશાત્મના જલધરૈઃ પર્જન્યરૂપેણ ચ ।
વૈખર્યામયિ વાચિ વાચ્યવિધયે ઐકારમય્યાં ગિરે(રિ)
ધ્યેયત્વેન ચ સંસ્થિતઃ સ્વયમહોડખાણ્ડામ્બુધારાનિધિઃ ॥ ૧૪ ॥

તસ્યાં કૂરતયા સમસ્તજગતાં દુઃખાતિવિધ્વંસિની
યા તે રુદ્ર શિવાતનોરિહ તયા ચાનન્દચિદ્રૂપયા ।
સ્મર્તૃણામધિકં સદા મુખતયા યુક્તસ્ત્વમસ્માન્ મુહુઃ
પશ્યાનુક્ષણવીક્ષણૈરભિમુખં શ્રીરુદ્રશમ્ભો પ્રભો ॥ ૧૫ ॥

એવં ગોધનવર્ધનં પ્રણમતાં શ્રીકાશ્યપારાધિતં
શમ્ભું સમેરમુખામ્બુજં ત્રિણયનં બાલેન્દુગડ્ગાધરમ્ ।
શ્રીશૈલેન્દ્રસુતાસહાયમમલં ભસ્મોરમાલકૃતં
સર્વેષામધિનાથમીશમનિશં ધ્યાયેત્પશૂનાં પતિમ્ ॥ ૧૬ ॥

દેવાનાં શરણાર્થિનાં પ્રણમતાં સમ્પ્રાર્થનાનન્તરં
હન્તવ્યાસ્ત્રિપુરાસુરા પ્રતિ યુધિ ક્ષેપ્યા ગૃહીત્વા ઇષુમ્ ।
હસ્તે યાં ગિરિશન્ત સમ્યગપિ યા હર્તું બિભર્ષિ સ્વયં
હસ્તેન ત્રિપુરાખ્યતૂલદહન કીડાં વિધાય ક્ષણાત્ ॥ ૧૭ ॥

દેવત્રાયક નિત્યમધ્વરગિરા અભ્રસ્ય ચૈવં ગિરેઃ
કૈલાસસ્ય ચ નાથતાં કુરુ ભવદ્ભક્તાન્ પ્રતિ ક્ષેમદામ્ ।
હસ્તે હ્યાભિમુખે ચ કિઞ્ચ કૃપયા ત્રાયસ્વ પાપૈશ્ચ માં
મા હિંસીઃ પુરુષાગ્રગણ્યમનિશં ત્વત્પાદસંસેવનાત્ ॥ ૧૮ ॥

સર્વં ગોમહિષાશ્વદાસ કુલમાધ્યેવંવિધેત્યદરા-
ન્નીરોગં નિરુપદ્રવં ચ સતતં શ્રીરુદ્રસામ્ય પ્રભો ।
શ્રીકૈલાસનિવાસ સર્વનિગમાધીશ પ્રભો સર્વતઃ
સર્વં નઃ સુતદારબાન્ધવજનક્ષેત્રાદિકં સ્થાદ્યથા ॥ ૧૯ ॥

નીરોગં સુમનસ્કમેવ ચ તથા ત્વાં સર્વદુઃખાપહં
સર્વૈશ્વર્યવિવર્ધનં પ્રણમતાં સર્વાધિકં સર્વદા ।
સર્વૈશ્વર્યગુણાકરં શિવકરં કલ્યાણલીલામૃત-
સ્તોત્રાકારતયા શિવેન ચ સદા નિત્યં સ્તુમઃ સન્નિધૌ ॥ ૨૦ ॥

લોકાનામપમૃત્યુદોષહરણં દેવોપધાતાપહં
રુદ્રં ગૌતમનાયકેન મુનિના ગોમાયુના ચાર્ચિતમ્ ।
હાસકિલેષ્ટ(ધ્વસ્ત)પુરત્રયં ગિરિધનુષ્પાણિં રથાધિષ્ઠિતં
સડ્ગ્રામોચિતદિવ્યવેષમનિશં ધ્યાયેત્પુરારિપ્રભુમ્ ॥ ૨૧ ॥

કાર્યોપાધિવશેન સન્નપિ નિરાકારોડપિ જીવાત્મકો
યસ્યાંશઃ સ્વયમીદૃશં વપુરભેદેનાનુગૃહ્ણાસિ યત્ ।
જન્મવ્યાધિજરાદિદુઃખદમહાસંસારકષ્ટજવર-
પ્લુષ્ટાનાં વિતરાશુ દુર્લભમપિ ત્વદ્ભક્તિમાત્રૌષધમ્ ॥ ૨૨ ॥

ભીતાનામભયાર્ચિનાં અભયદેષ્વગ્રેસરોડયં ભિષક્
સર્વેષાં ભિષજા કિલેતિ નિગમા યં સંસ્તુવન્ત્યાદરાત્ ।
દુર્જીયોડપિ પરાત્પરોડપિ જગતાં ત્રાણાય મોહાય વા
દેવેષ્વેકતમોડહમસ્મિ ઇતિ યઃ પ્રાદુર્ભવન્ કીડતિ ॥ ૨૩ ॥

કીડાયાં સુખરૂપ એવ વિજિગીષાયાં જયાત્મા સ્વયં
ભક્ત્યાત્મા વ્યવહારકે ભવતિ ચ ધૃત્યાત્મકો ધોતતે ।
નિત્યં સ્તોત્રમયઃ સ્તુતાવપિ ગતૌ ગન્તવ્યરૂપોડથવા
વાય્વાત્મા બહુધા વિભાતિ હિ બહુષ્વેતેષુ ચૈકોડપિ યઃ ॥ ૨૪ ॥

દેવાનામપિ યઃ સ્વયં મુખમભૂત્ બ્રહ્માદિકાનાં પ્રભુઃ
દિવ્યજ્ઞાનવતાં પ્રધાનપુરુષઃ સર્વસ્ય લોકસ્ય યઃ ।
અષ્ટાસન્ નિખિલં જગચ્ચ સૃજસિ વિષ્ણુર્જગત્પાલને
યઃ સર્વાણિ જગન્તિ સંહરતિ ચાપ્યૈશ્વર્યયોગાન્મુહુઃ ॥ ૨૫ ॥

સ્વાતન્ત્ર્યાધિકવાગ્ભિરેવમમરાનાજ્ઞાપ્ય ચૈવં વિધાન્
યઃ સ્વાભાવિકશક્તિમાનતિતરાં અર્હઃ સમર્થઃ પ્રભુઃ ।
અસ્મદ્દિસનતત્પરાનરિગણાન્ જાતીસ્તથા રક્ષસાં
સર્વાનાશુ વિનાશયન્ મમ પુરઃ પ્રત્યક્ષમાવિર્ભવન્ ॥ ૨૬ ॥

દેવઃ સોડયમધિબ્રવીતુ કૃપયા મા ભૈષ્ટ યુષ્માનહં
ભીતિભ્યસ્તિવતિપાલયામ્યથ ભવાચ્ચૈત્યેવમસ્માન્ પ્રભુઃ ।
શમ્ભું દુઃસહગર્ભરોગહરણં રક્ષાકરં સર્વથા
રક્ષોભૂતભયાપહં પ્રણામતાં દીર્ઘાયુરર્થપ્રદમ્ ॥ ૨૭ ॥

કણવારાધિતમિન્દુમૌલિમનિશં વ્યાલોલવીતોજજવલં

પ્રોઘત્પાવકવર્ચસં ત્રિણયનં કાલારિમીશં ભજે ।

યઃ પૂર્વાચિલહેમરત્ન શિખરપ્રસ્થોપલોપત્યકા-

કાન્તિવ્યાસિવશાદ્રસાતલતમઃ સમ્પર્કતો વાન્વહમ્ ॥ ૨૮ ॥

ઉઘન્ કુકુમપક્રુતામ્ર ઉદિતઃ સિન્દૂરપૂરારુણ-

સ્તમસ્વર્ણસુકાન્તિરુર્ધ્વમધસંસર્પન્(?)ક્રમાદૃશ્યતે ।

કલ્યાણૈકનિધિઃ સ્વયં સ્વયમસાવાદિત્યરૂપઃ શિવો

યે તુલ્યાકૃતિહેતિભૂતિવિભવા રુદ્રેણ રુદ્રાઃ પરે ॥ ૨૮ ॥

દેવસ્યાનુચરાઃ સમસ્તજગતાં કર્માનુરૂપં ફલં

દાતું દિક્ષુ સહસ્રશઃ ક્ષિતિમિમામધ્યાસતે ચાભિતઃ ।

કૃત્યસ્યાઽકરણાત્(અકૃત્યકરણાત્) આલસ્ય તઃ કામતઃ

તસ્માત્પાપમજસ્રમાર્જિતમભૂદસ્માભિરઙ્ગૈસ્તતઃ ॥ ૨૯ ॥

તેષાં તસ્ય મહેશ્વરસ્ય વિભોર્યોઽસ્માન્વિહારાદરઃ

ક્રોધશ્ચાસ્તિ તમીદૃશસ્તુતિનમસ્કારૈરપાકુર્મહે ।

ક્ષ્વેલશ્યામલકન્ધરસ્ફુરદુરુજ્વાલાગ્નિવર્ણઃ શિવઃ

તેજોમણ્ડલમધ્યવર્તિવિલસન્માર્તાણ્ડમધ્યં વસન્ ॥ ૩૦ ॥

સાયં કિઞ્ચિદુદ્ઘ્ચિતાહુરતમઃસામર્થ્યલીનાં નિશા-

કાન્તે ધ્વાન્તમુપાનયથ્ય પરિતઃપહુપ્રદેશાન્તરે ।

ભૂચિષ્ઠં ગ્રસનક્ષણં ધૃણિગણઃ કાલાભ્રનીલાનિલો ?

ભિભ્રાણોઽસ્તમયન્ વિલોહિતનિભપ્રાતસ્તથૈવોદયન્ ॥ ૩૧ ॥

યોઽસૌતિર્થગધશ્ચ સર્પતિ જગદાત્રાં સદા નિર્વહન્

દુર્જયોઽપિ તપઃ ક્રિયાભિરભિલૈર્વૈદૈઃશ્રુતે મેધયા ।

યેનેયં ભગવન્તમસ્તમચિરાત્ યાન્તં વનાન્તાદ્રવાં

ગ્રામપ્રાપ્તિનિમિત્તમેકમનસઃ પશ્યન્તિ ગોપા અપિ ॥ ૩૨ ॥

અસ્તં યાસ્યતિ ભાનુરન્યતમસં દૃષ્ટિં પિધાસ્યત્યહો

સ્વામિન્ ચેદિહ કુત્સયિષ્યતિ મૃગાન્તો ભર્ત્સયિષ્યત્યપિ ।

અમ્ભઃ કુમ્ભમિદં કદા નિજગૃહં નેષ્યામ ઇત્યાકુલાઃ

સ્વેદામ્ભઃ કણસિક્તકઞ્ચુકસમાલક્ષ્યોચ્ચલચ્યૂકાઃ ॥ ૩૩ ॥

ભ્રશ્યદ્ભૂષણજાલમાકુલકયં વ્યાલોલહારં તથા

ધાવન્ત્યઃ પરિચારિકાશ્ચ વનિતા અઙ્ગૈરપાઙ્ગૈર્મુહુઃ ।

સન્ધ્યાખ્યોદ્ધરણાગ્નિહોત્રસમયે કર્મેક ચિત્તા દ્વિજા-

श्वावासाभिमुभानि पक्षिपशुकीटान्युग्रभूतान्यपि ॥ ३४ ॥

सोऽयं नः सुप्पयत्वलर्निशमुपस्थानानि कालार्थिभिः

दृष्टोऽस्माभिरपि प्रभुः प्रशमयन्नेनः कृपाभोनिधिः ।

यं ध्यायन्नित्यं वेदपारगकुले जातिस्मरो जायते

रुद्रं तं वरदं सुवृष्टिर्दृष्टं श्रीकश्यपराधितम् ॥ ३५ ॥

भास्वन्मण्डलं गं हिरण्यमयतनुं यन्द्रप्रभामण्डलं

साम्भं स्मेरमुभाम्भुजं मुनिगणैरासेव्यमानं भजे ।

नीलात्युज्ज्वलकन्दराय य सलस्राप्यात्मने वृष्टिभिः

पर्जन्यात्मतया भुवं य परितः सेक्रे तथा योनिषु ॥ ३६ ॥

गर्भाणां पुरुषात्मनां य विविधैर्भाजैर्विधात्रे नमो

रुद्रायास्तु नमस्करोम्यथलटा येयास्य तेभ्यो नमः ।

सन्तानैककृत्वार्थिनां प्रणामतां सन्तानरूपं प्रभुं

स्वात्मानं हृदि भावयन्तमनिशं शम्भुं कृपाभोनिधिम् ॥ ३७ ॥

कान्तं शारदयन्द्रकान्तिसुभगं शान्तं शिवं शीतलं

साम्भं दिव्यवपुर्दधानममलं सिद्धमासनस्थं भजे ।

संरम्भस्त्रिपुरेषु दृष्टः सलतरो यः पूर्वमासीद्भुवं

स्यादस्यापि स अथ सेवकजनेष्वस्मासु दीनेष्वपि ॥ ३८ ॥

विद्यैश्वर्ययशःश्रियां य निलयस्य ज्ञानवैराग्ययोः

दाक्षिण्यैकतनोर्दयामयतनोः पात्येष्वयुक्तो हि सः ।

तस्माज्जयामितरां प्रमुख्य धनुषः कोटयोर्द्वयोर्योऽयिरं

वद्वायाश्चतवे(?) वस्तिष्ठन्ति ताः प्राणिनाम् ॥ ३९ ॥

संलर्त्रीरुपसंलरत्रभिमुभीकुर्वन्ति नास्मान् यथा

तूष्णीरेषु तिरोहितान् कुरु तथा देवेश तुभ्यं नमः ।

देवानेकशतेषुधिर्त्रिंश सलस्राक्षः स्वमेवं धनुः

कृत्वा वीक्ष्यमिदं मुभानि निम्बिलानां यैवशीर्णानि ते ॥ ४० ॥

निःशेषं नितरां विधाय कृपयाऽस्माकं प्रसादार्थिनां

सद्यः शान्तमनाः शिवो भव सलस्वाधापराधान् बद्धन् ।

सुप्रीतस्य कपर्दिनोऽस्त्वित्त्वल पिनाकाभ्यं धनुः सज्जय-
मध्यास्मत्पुशलाय वीज्यमिषुधिश्रायं पुरोयत्पुरा ॥ ४० ॥

બાણૈઃ પૂર્ણતરોડપિ વીતવિશિખોભૂયાત્તદીયાશ્ચ યાઃ ।
 દેવસ્યૈવ વરેષવોડપ્યપહતાસ્તાઃ સન્તુ લીનાઃ ક્રમાત્
 તીક્ષ્ણારોડપિ મહાસિરઘ ભજતાં ભક્તેષુ મન્દારતાં
 કોશઃખડ્ગસહાયવાનપિ વિનાભૂતોડસ્તુ તેનાધુના ॥ ૪૨ ॥

એવં શાન્તમનાઃ પ્રશાન્તવિવિધાનેકાયુધાઃ સન્તતં
 ભક્તાન્ નઃ શરણાગતાન્ કરુણયા પાયાદપાયાચ્છિવઃ ।
 યુદ્ધે વૈરિભયાપહં પ્રણમતાં શ્રીરુદ્રમારાધિતં
 દૈવં નારદનામકેન મુનિના નાનાયુધાલકૃતમ્ ॥ ૪૩ ॥

ઉદ્યદ્ભાસ્કરકોટિદીધિતિતનુર્દીપોત્તમાડ્ગોજ્જ્વલ-
 લ્હાન્તિ ભીષણ ભોગિભૂષણમહં ધ્યાયેત મીઢુષ્ટમમ્ ।
 રુદ્રો હેતિધરોડધુના હસ્તે તવાસ્તેડધુના ॥ ૪૪ ॥

words are missing in the source text

અસ્માન્ પુત્રકલત્રપુત્રસહિતાન્ સર્વાન્ પ્રસન્નાન્ સદા
 સર્વાસ્માદુરિતાચ્ચ રક્ષ ભગવન્ દીનાન્ દયામ્ભોનિધે ।
 સ્વામિન્ રુદ્ર નમોડસ્તુ દેવધનુષે યાનાતતજયાય તે
 ઉદ્યુક્તાય શરાય ચોદ્યતગદાયકાદિસડ્ધાય ચ ॥ ૪૫ ॥

દુષ્ટાન્ ધર્ષયતે દૃઢાય વિવિધાયૈવંવિધાયાયુધ-
 સ્તોમાયાધ નમોડસ્તુ તેડધ ભગવન્ યાભ્યાં શિપૂન્ વિધ્યસિ ।
 બાહુભ્યાં બિભિમો વયં તવ ધનુર્બાણોદ્યતાભ્યાં તત
 સ્વસ્વન્યેષુ મહાભજેષ્વપિ મુહુસ્તાભ્યામુમાભ્યાં નમઃ ॥ ૪૬ ॥

યદ્વા દક્ષિણવામબાહુનિવહાભ્યાં તે નમઃ કૃત્સ્નશઃ
 તસ્મૈયોત્તમસાયકાય ધનુષે તસ્મૈ નમઃ કુર્મહે ।
 સ્વામિન્નદ્ય વયં પુનઃ પુનરિદં ચાશાસ્યમાશાસ્મહે
 યઃ પાર્શ્વોડસ્તિ તવેષુધિસ્ત ઇષવો યાસ્તાશ્ચ દૂરે પુનઃ ॥ ૪૭ ॥

વ્યૂઠૈર્વૈરિજનસ્ય પાતય તથા હિંસ્રોડપિ ધન્વન-
 સ્તત્રૈવાસ્તિવહ પુત્રપૌત્રસહિતાન્ પુષ્પાતુ નઃ સર્વતઃ ।
 તુભ્યં દેવ સદા નમોડસ્તુ ભગવન્ વિશ્વેશ્વરાયસ્ફુર-
 દ્વલ્લયર્કન્દુદ્દશે પુરત્રયભિદે કાલાગ્નિરુદ્રાય ચ ॥ ૪૮ ॥

ક્ષ્વેલશ્યામલકન્ધરાય મહતાં(તે)દેવાય સર્વેશ્વરા-

येशायास्तु सदाशिवाय मलते देवाय शश्वन्नमः ।
स्वात्मानं हृदि भावयन्तमनिशं रुद्रं मुहुर्ध्यायितां
युद्धे सर्वरिपुप्राणानमरिस्थानैकविध्वंसिनम् ॥ ४८ ॥

नम्राशेषसुरेन्द्रमौलिविलसत्पादाम्बुजं कारणं
सर्वेषां जगतां पिनाकिनमलं ध्यायामि साम्बं प्रभुम् ।
यन्द्रोत्तंसमयित्यमक्षरमजं संसारदुःखापलं
मध्येशुद्धसुधाब्धिं यिन्तितमणिद्वीपे शयानं भजे ॥ ५० ॥

यारुस्मेरमुणं सुमौक्तिकनिभं मध्ये सुधामण्डल-
स्यासीनं जगदेकरक्षणेपरं ध्यायामि साम्बं सदा ॥ ५१ ॥

स्वामी त्वं स्वमिदं जगत्तदधुना शक्तोऽपि सन्मन्युना
संडर्तुं कृपया विभूतिविभवैर्व्याघ्यासि शान्तात्मना ।
कुर्वन्निग्रहमप्यनुग्रहमशेषं शङ्कर त्वं प्रभो
तस्मै तेऽस्तु नमो हिरण्यपतये शम्भो हिरण्यात्मने ॥ ५२ ॥

अङ्गं यस्य हिरण्यभूषणगणोद्दीप्तं हिरण्यप्रभं
आलू लुधतमौ हि तौ य रमणीयौ भक्तिभाजौ सताम् ।
पुण्यापुण्यविमिश्रकर्मफलभोक्तृणां सुरणां नृणां
रक्षोयक्षपिशाचकिन्नरहृणीन्द्राणां पितृणामपि ॥ ५३ ॥

सङ्घातान् विविधान् विधाय अलुधा सेनःस्वकीयाःस्वयं
स्वामित्वेन य संस्थितो नयति ता बह्वीर्गतीर्यः सदा ।
यश्चेन्द्रादिगिरीश्वरात्मकतया सर्वा दिशं पालयन्
आदित्यात्मतयोदयास्तमथ सञ्चारैर्दिशः कल्पयन् ॥ ५४ ॥

प्रत्यक्षः सद्युपास्यमूर्तिरिह यत्तेजोनिधिर्दृश्यते
तस्मैतेऽस्तु नमो नमः क्षितितले रुद्रास्तदंशाःपरे ।
ये वृक्षाकृतयो वसन्ति विविधा वृक्षेषु वा संस्थिता
ये ब्रह्मादिपिपीलिकान्तनिभिलप्राण्यात्मकाश्चेतनाः ॥ ५५ ॥

ब्रह्माण्डाभ्यमलक्षितावतितरां रुढाश्च भावाक्षिणा
भोगान्ते निजकर्मणां य पुनरप्यावर्तमाना मुहुः ।
ये रुद्रा हरितामकेशनिवलास्तेभ्योऽपि योऽसौ पतिः
ब्रह्मादीनपि पाति तैश्च रमते तेषां प्रधानः पतिः ॥ ५६ ॥

તસ્મૈ વિશ્વભુજે નમો નમ ઇદં પ્રત્યક્ષમાવિસ્ફુર
શ્રેણીપિઞ્જરમૂર્તયેડતિવિમલજ્યોતિર્મયાડગાય તે ।
ચિદ્રૂપાય ચિદાત્મનેસ્વયમભિવ્યક્તાય ચે લૌકિકા
માર્ગાં ચેડપિ ચ વૈદિકા બહુવિધા ધૂમાર્ચિરાદ્યા અપિ ॥ ૫૭ ॥

તાદૃઝમાર્ગવિદશ્ચ ચે કૃતુષુ ચે ત્વાં દ્રષ્ટુભાવંગતા
તેષાં તે પતયે નમોનમ ઇદં બભ્રુત્વિષે સર્વદા ।
રક્ષિત્રેવૃષભસ્ય દિવ્યવૃષભારૂઢાય પાપાત્મનો
ક્ષુતૃષ્ણડપચયામયૈશ્વવિવિધૈરાવિધ્યસે યાનિ ચ ॥ ૫૮ ॥

રક્ષાંસ્યધ્વરભક્ષકાનિ સતતં તેષાં ચ હોત્રે મુહુઃ
સોમાયૌષધિ સમ્ભવૈરવિહૃલૈઃ સઞ્જીવયિત્રે નૃણામ્ ।
અન્નાનાં પતયે નમો નમ ઇદં તે નિત્યયૂને સદા
નીલાત્યુજ્જવલમૂર્ધજાય વિલસદ્ગ્જોપવીતાય તે ॥ ૫૯ ॥

પુષ્ટાનાં ચ સતાં શમાદિ સુગુણૈર્નાથાય વાયો ધિયઃ
કાયસ્યેન્દ્રિયસઞ્ચયસ્ય ચ ગૃહક્ષેત્રાદિકાનાં તથા ।
ગ્રામાણાં ધનધાન્યયોરપિ પશુન્યૂહસ્ય સત્સન્તતે-
ધર્મસ્યેતિ ચ પુષ્ટયો દશવિધા યાઃ સ્યુર્દશાનામપિ ॥ ૬૦ ॥

એતાસાં પતયે નમો નમ ઇદં સંસારવૃક્ષચ્છિદે
હેત્યૈ સંસૃતિજન્યદુઃસહમહાહિંસાસ્વરૂપાય તે ।
લોકાનાં પતયેડતિ દુઃસહમહાસંસારખિન્નાન્ જનાન્
કૃત્વા તાનથ રક્ષતે કરુણયા શ્રીપઞ્ચવક્ત્રાત્મને ॥ ૬૧ ॥

દેવેશાય નમો નમો ભગવતે રુદ્રાય સજ્યં ધનુઃ
શશ્વદ્ધારયતે સમસ્તમવતે તેનૈવ વિશ્વં સદા ।
હૃદૈશો નિવસન્નવન્વપુરિદં ક્ષેત્રં સ્વમાયામયં
માયાયન્ત્રસમાસ્થિતાનિવ સદા જીવાન્ મુહુર્ભામયન્ ॥ ૬૨ ॥

ક્ષેત્રજ્ઞઃ સ્વયમેવ પશ્યતિ શ્રૃણોત્યાસ્વાદયત્યાસ્પૃશ-(?)
આનાદ્યં સકલં ચ વેત્તિ સુખદં ચત્સાધનં કેવલમ્ ।
આવિર્ભૂય ભુવિ સ્વયંવસતિ ચઃ ક્ષેત્રેષુ લિડ્ગાત્મના
ક્ષેત્રાણિ સ્વયમેવ રક્ષતિ સદા ચઃ ક્ષેત્રપાલાત્મના ॥ ૬૩ ॥

ક્ષેત્રાણાં પતયે મહેશ અવતે તસ્મૈ નમસ્તે નમઃ
સૂતાયાસ્ય મહારથસ્ય જગદાધારસ્ય સૂતાત્મના ।

कल्याणौ य मलामुनीन् प्रतिपुराणानां प्रवक्ष्येऽध्वरे
सोमायाभियुतस्य केवलमडङ्गरे निरुढाय य ॥ ६४ ॥

भूतं भावि य वर्तमानमलमित्याकारिकायां परा-
ऽलन्ता तत्र भवाय केवलमलन्तव्याय सत्यात्मने ।
सर्वेषां वनदेवतात्मकतया गोप्त्रे वनानां नमः
तुभ्यं देव नमोऽस्तु लोहितनिभायाशेषवागात्मनाम् ॥ ६५ ॥

शब्दानां प्रथमप्रवर्तकतया लोके छितायाभितः
स्थित्वा पालयते निषादपतये शङ्करे भृङ्गालवे ।
वृक्षाणां पतये नमो नम एतं मन्त्रैरुपास्याय ते
ऽवेधायोपनिषद्गुह्यवयवने लीनाय त्रिदूषिणे ॥ ६६ ॥

साक्षित्वेन य कर्मणापिपरिच्छेत्रे वणिवतृणां
(साक्षित्वेन य कर्मणापि परिच्छेत्रेऽपरिच्छेदाय ते)
वाण्या वाय्यतया पुनः पुनरभिव्यक्ताय य स्वाभिने ।
कक्षाणां गिरिगुल्मगह्वरनीकुण्डात्मकानां सदा
गोप्त्रे तेषु य सर्वतो निवसतां नानाविधप्राणिनाम् ॥ ६७ ॥

अध्यक्षाय वनस्य धर्मगलनत्रात्रे नमस्ते नमो
यस्मिन्विश्वमिदं स्थितं भवति यायन्ते तथा लीयते ।
यः शक्त्या भुवमातनोति विजयी कर्ता धनस्यापि वा
पात्रायार्जयतां धनस्य कृतिनां दत्त्वोत्तमानां धनम् ॥ ६८ ॥

यस्त्राता वरिवस्कृतां करुणया येनैव विश्वात्मना
वारीशात्मतया य वारिणि सदा वासः कृतो येन य ।
भूमात्मा स्वयमोषधीः प्रजनयन् ग्राम्यास्तथारण्यकाः
ताः सोमात्मतया य पाति सततं तस्मै नमस्ते नमः ॥ ६९ ॥

उख्यैर्घोषिवते मलार्णव मलामेघादिरुपाय ते
शम्भो पाछि शिवेति भक्तनिवर्तैरुद्बुध्यमाणाय य ।
यश्चाकन्दयते रणोद्यमसभाकोणो भटानां मुहुः
यः शक्तोऽपि जगन्ति जेतुमभिलान्येकः स्वयं लीलया ॥ ७० ॥

पत्तीनां य पतिः पदानि शतकोटीनां य नेता स्वयं
तस्मै देव नमो नमोऽस्तु भवते कल्यान्तकाले जगत् ।
कृत्स्नं वीतमभूय्य येन हरता कल्यान्तरात्रिर्यथा

યોડસૌ કેવલ એક એવ હિ શિવઃ કૃત્સ્નાત્મકઃ શિષ્યતે ॥ ૭૧ ॥

ભક્તં શોધયતિ પ્રસીદતિ પુનસ્તસ્મૈ ચ શીઘ્રં સદા ।

વત્સં ગૌરિવ ચાનુધાવતિ પરિત્રાતું સ્વભક્તં જનમ્ ।

નેત્રે બ્રહ્મવિદામનેકવિધિસત્વાનાં ચ તસ્મૈ નમઃ ॥ ૭૨ ॥

મેધારાજ્યવશીકૃપા વરવધૂ શત્રુક્ષયાદં ફલં

ભક્તાનાં પ્રદિશન્તમીશમૃષિણા મણ્ડૂકનામ્નાચિરમ્ ।

ધ્યાતં રુદ્રમહં ભજે સુરતરોર્મૂલે નિષણ્ણં સદા

ગૌર્યા મૌક્તિકભૂષણાડ્ગમમલં બાલેન્દુગાડ્ગાધરમ્ ॥ ૭૩ ॥

હર્તુ ભર્તુમર્તુમાશુ ચ જગત્હર્તુ કૃતં ચાન્યથા-

કર્તુ દુર્ઘટમેવ સડ્ઘટયિતું શક્તસ્ત્વમેકપ્રભુઃ ।

તસ્માત્તે સતતં નમોડસ્તુ વિજયાશક્ત્યાભિભૂતઞ્જગ-

ત્સર્વ સ્વાત્મનિ કુર્વતે ચ સહમાનાયાપરાધાન્ સતામ્ ॥ ૭૪ ॥

સાધૂન્ પાલયિતું ખલાંશ્ચ નિતરામાવિધ્ય તાન્ હન્યલં

યઃ સેના અભિતઃ પરાનભિમુખાન્ તાસાં ચ નેત્રે નમઃ ।

દેવેશાય નમો મહાવૃષકકુદ્ભાગાધિરુઢાય તે

પ્રોઘત્મડ્ગમહાપ્રહારકટવે ચૌર્યાય લીલાત્મનામ્ ॥ ૭૫ ॥

ચોરાણામપિ ભક્તવત્સલતયા સંરક્ષકાયાથવા

તેષાં શ્રેષ્ઠતમાય સર્વહરણાદન્તે નમસ્તે નમઃ ।

ઉઘત્મડ્ગવતે જનેષુ નિતરાં ભક્તેષુ સક્તાય વા

તૂણીરોત્તમધારિણેડપહરતાં સાક્ષાન્મહારણ્યકે ॥ ૭૬ ॥

વ્યાધાનાં પતયે નમો નમ ઇદં તે વઞ્ચનાં કુર્વતે

યઃ કુર્વત્રપિ વિપ્રલભમભિતો વ્યાહન્યતે નાપરૈઃ ।

તસ્મૈ તે પરિતઃ સદા વિચરતે હર્તુ પરેષાં ધનં

નિત્યં કૃત્રિમસાધુવેષમયતાં નાનાવિધછન્દનામ્ ॥ ૭૭ ॥

સ્તાયૂનાં પતયે નમો નમ ઇદં સમ્ભારશીલાય તે

દાઢ્યાર્થ નિતરાં વનેષુ સતતં ત્રાતું જનાનાશ્રિતાન્ ।

સુવ્યક્તં પરિતઃ સદૈવ ચરિતે સ્વામિત્રરણ્યેડનિશં

દસ્યૂનાં વસતાં નમોડસ્તુ પતયે તેભ્યોડપિ નિત્યં નમઃ ॥ ૭૮ ॥

યે રુદ્રાઃ સદૃશાસ્ત્વયા ધૃતમહાવજ્રાધનેકાયુધાઃ

તેષાં ચાનુચરા વરાયુધધરાઃસ્તોમાવિતારોઽથવા ।
મર્ત્યેષ્વાપ્યથ હિંસકાશ્ચ ધનધાન્યાદીન્યલં મુષ્ણતાં
વ્યાધીનાં પતયે નમોઽસ્તુ ભવતે તેભ્યોઽપિ નિત્યં નમઃ ॥ ૭૯ ॥

ઉત્કોશાસિધરેભ્ય આશુ નગરે નક્તં ચરદ્ભ્યઃ સદા
ચૌર્યાયૈ ચ હરન્તિ યે નિશિ ધનં હત્વૈવ તેષામપિ
નાથાયાસ્તુ નમો નમોઽધ તમહોષ્ણીષાય તુભ્યં નમઃ ॥ ૮૦ ॥

વ્યાધૈઃસગ્ચરતે હરન્તિ પૃથિવીં યે વા પ્રકૃન્તા બલા-
ત્ક્ષુદ્રારણ્યગિરિપ્રદેશપતયઃ ક્ષુદ્રક્રિયશિક્ષિતા
હન્તારઃ કુલલુગ્ધકાશ્ચ (?) પતયસ્તેષાં નમસ્તે નમઃ ।
હસ્તેનૈકતમેન સમ્પ્રતિદધાનેભ્યો મહેષુ ધનુઃ
સજયં ચાન્યતમેન વા પથિ કરેણાત્તં મહદ્ભ્યો નમઃ ॥ ૮૧ ॥

અસ્યદ્ભ્યશ્ચ નમોઽથ કુર્વથ ઇમે યુદ્ધાય સજ્જાન્યલં
સજ્જે દિવ્યધનુષ્યમોઘશરસન્ધાનં મુહુર્વેગતઃ ।
કુર્વદ્ભિશ્ચ નમો નમઃ શરવરાન્ સન્ધાય ચાપે સમા-
ર્ષદ્ભ્યો વિસૃજદ્ભ્ય એવ ચ નમો ભૂયો નમઃ સાયકાન્ ॥ ૮૨ ॥

જ્યામુક્તાન્ પરિતઃ પરાન્ અભિમુખાન્ સમ્પ્રાપયદ્ભિઃ શરૈઃ
તૈઃ શત્રૂન્ પ્રહરદ્ભિરેવ પરિતઃ શશ્વત્રમો વો નમઃ ।
આસીનેભ્ય ઇતસ્તતો ભુવિ શયાનેભ્યો ગુહાભ્યન્તરે-
ઽધ્યાયાસેન ચ વો નમો નમ ઇદં તેષુ સ્વપદ્ભ્યઃ સુખમ્ ॥ ૮૩ ॥

જાગ્રદ્ભ્યશ્ચ નમો નમઃ ક્વચિદ્ધસ્તિષ્ઠદ્ભ્ય એવ ક્વચિત્
ધાવદ્ભ્યશ્ચ નમો નમશ્ચ સમુપાવિષ્ટેભ્ય એવ ક્વચિત્ ।
સ્વામિભ્યઃ સદસાં નમો નમ ઇદં ચાશ્વેભ્ય એવાપિ વા
યેષાં શ્વસ્તનવિત્તમાત્રમપિ વા નૈવસ્તિ તેભ્યોઽપિ વા ॥ ૮૪ ॥

અશ્વાધ્યક્ષતયેવ ઉજ્જવલમહાસ્ત્રેભ્યો નમઃ શ્રીમતો
દેવસ્યાનુચરાઃ કિરાતવપુષઃ શ્રીરુદ્રસઙ્ઘાઃ પરે ।
લીલાસમ્ભૃતવિગ્રહા ભગવતઃ તસ્યાંશભૂતાઃ સદા
યે ચાન્યે પરિતશ્ચરન્તિ બહવસ્તેભ્યોઽપિ નિત્યં નમઃ ॥ ૮૫ ॥

સ્વાત્માનં હૃદિ ભાવયન્તમનિશં રુદ્રં રિપુદ્ધં સતાં
રાજામાત્યસમસ્તરાષ્ટ્ર પુરહસ્ત્યશ્ચાદિ રોગાપહમ્ ।
બહોત્તંસધરે કિરાતવપુષં દેવં યુવાનં શ્વભિ-

ભૂતૈશ્ચાવૃતમગ્રતો મુનિજનૈર્ધ્યેયં સદાભ્યર્ચિતમ્ ॥ ૮૬ ॥

યોઽન્નાનુવાકત્રયમેતદદ્ભુતં

યોઽર્થં તથા ધ્યાનમિદં સદા મુદા ।

સન્ધાય મન્ત્રાંશ્ચ શિવસ્ય ભાવયેત્

પરાં ચ મુક્તિં સમવાપ્ય મુક્તધીઃ ॥ ૮૭ ॥

સર્વાભ્યશ્ચ નમોઽસ્તુ યા ભગવતઃ સેનાઃ સમસ્તાખિલા-

નાવિધ્યન્તિ જગદ્દિતાય વિવિધં યાસ્તાડયન્ત્યુદ્ધતાન્ ।

યા ઉત્કૃષ્ટગણૈશ્ચ પત્તિનિવહૈઃ પૂર્ણાશ્ચ યા હિંસિનઃ

વ્યાપારાન્ પરિગૂહ્યન્તિ કુશલપ્રજ્ઞાવિશેષાશ્ચ યે ॥ ૮૮ ॥

તેષાં યે પતયશ્ચ યે ત્વનિયતં મૃત્યું મુહુઃ સંશ્રિતા

નાનાજાતિસમુદ્ભવા બહુવિધક્ષુદ્રક્રિયા જીવિનામ્ ।

યે ભૂતાનથ યાનવન્ત્યપિ ચ યે યે ભૂતરક્ષોગણા

રુદ્રાઃ પારિષદાસ્તથાધિપતયસ્તેષાં ચ યે યે પરે ॥ ૮૯ ॥

યે વા મુણિડતમસ્તકાતિવિવિધાકારાશ્ચ યે સ્વેચ્છયા

સિહ્મવ્યાઘ્રગજાશ્ચસૈરિભવૃષાઘાકારભાજશ્ચ યે

જ્ઞાનાકારગુણપ્રભાવવિભવૈર્નિત્યં મહાન્તશ્ચ યે

ક્ષુદ્રજ્ઞાનગુણપ્રધાનવિભવા યે વા રથાધિષ્ઠિતાઃ ॥ ૯૦ ॥

યે યોધેષુ(યુદ્ધેષુ) રથાન્વિતેષુ ચરણૈર્ધાવન્તિ શત્રૂન્ મુહુઃ

યે ચન્દ્રાર્કમહીમુખાઃસુરગણાઃ પ્રાપ્તા રથત્વં વિભોઃ ।

યે રક્ષન્તિ રથાન્ વહન્ સ્વયમનારુહ્યૈવ શક્ત્યા સ્વયા

યે રુદ્રાઃ પરિતઃ શિવસ્ય પુરતઃ સેનાત્વમધ્યાસતે ॥ ૯૧ ॥

એતાસામપિ નાયકાઃ સુરવરાઃ યે સૂતરૂપાઃ સુરાઃ

યે ગૃહ્ણન્તિ રથેષુ રશ્મિનિવહાન્ સૂતાજ્ઞયા કિંકુરાઃ ।

યે સ્યુર્વર્ધનિજાતિજા અપિ ચ યે દક્ષા રથાનાં કૃતૌ

યે જાતાશ્ચ કુલાલજાતિષુ તથા યે લોહકારાશ્ચ યે ॥ ૯૨ ॥

નાનાપક્ષિસમૂહબોધનવિધૌ દક્ષાશ્ચ યે વૈ જનાઃ

મત્સ્યાદિપ્રતિઘાતકા અપિ ચ યે કુર્વન્તિ તીક્ષ્ણાનિષૂન્ ।

યે વા ધન્વકૃતશ્ચ યે વનમૃગવ્યાધાઃસદા યે નરાઃ

નેતારશ્ચ શુનાં ચ વૃત્તિનિરતા યે વા શુનામાકૃતિમ્ ॥ ૯૩ ॥

बिभ्राणा अथ ये शुनां य पतयः शम्भोरथांशांशकाः
सर्वे मर्त्यजगद्गताः कुम्भनुजा विश्वेश्वरांशाश्च ये ।
ये भूमौ दिवि सूर्ययन्द्रधरणीभ्रमाग्निविष्वपाद्यो
ये रुद्राश्च जगन्ति पान्ति परितः पूर्णाः शिवस्थांशतः ॥ ८४ ॥

ये सन्ति प्रमदा(था)द्विद्विपयरिताः सर्वेभ्य ओवाधुना
तेभ्यः सम्प्रति पूरुषं स्तुतिनुतिं कृत्वा नमस्कृमहे ।
शम्भुं दुःसहदुष्टकुष्ठविविधव्याधिज्वरापस्मरो-
द्धर्तारन्तस्मरहं हरं पुरहं दुर्वासनाभ्यर्चितम् ॥ ८५ ॥

भस्मोद्धूलितविग्रहं त्रिणयनं भास्वज्जटामण्डलं
स्वासीनं वृषभे गणैः पश्चितं साम्भं सदा भावये ॥ ८६ ॥

- -

श्रीरुद्रं यजुषां य मध्यममडाकाण्डे यतुर्थे स्थितं
संसारामय भेषजं प्रजपतां विश्वेशभक्तिप्रदम् ।
तस्मिन्नर्थयुतो विभासति हृदा मन्त्रानुवाकान् मुदा
यातुर्थः सकलात्मनां भगवतो वक्तुं प्रवृत्तो मुने ॥

- -

विश्वं यः सततं बिभर्ति समधिष्ठायैव मूर्त्यष्टकं
यस्तामिस्तनुभिः शिवाभिरनुगृह्णातीह तस्मै नमः ।
यः सर्वत्र सुपूर्णां एव भवति स्वस्मिन् विलीनं जगत्
भूयो भवति स्थितं भवति तद्यस्मिंश्च यो भाव्यते ॥ ८७ ॥

योगीन्द्रैर्भगवान् अपां स्वयमधिष्ठाता य योऽसौ रुजं
नित्यं द्रावयतां सतां स्वयमधिष्ठाता य सूर्यस्य यः ।
तस्मै नित्यमिदं नमोऽस्तु युगपत्कल्पान्तकाले जगत्
सृष्ट्वैवाशु विहिंसते हि यमधिष्ठाता तथाग्रेरपि ॥ ८८ ॥

आज्ञादण्डधरप्रहारित मलामायोरुपाशः पशून्
भ्रमादीनवतीह भूतनिवडाधिष्ठानरूपश्च यः ।
तस्मै सर्वसुराधिकाय जगतामीशाय तुभ्यं नमो
नीलग्रीवकलेवराय शितिकण्ठयास्तु तुभ्यं नमः ॥ ८९ ॥

योगीशाय कपर्दिनेऽम्बिलमलायागेषु दीक्षाभूते

તુભ્યં વ્યુમશિરોરુહાય યજમાનાકારભાજે નમઃ ।
દેવેશાય સહસ્રલોચનભૃતે શક્રાત્મને તે શતા-
ન્યત્યન્તોત્તમધન્વબાણવિવિધાનેકાયુધાનાં યુધિ ॥ ૧૦૦ ॥

બિભ્રાણાય નમો ગિરીશ્વરકૃતાવાસાય દિગ્વાસસે
રશ્મિભ્રાતવૃતાર્કમણ્ડલસમાવિષ્ટાય સૂર્યાત્મને ।
સર્વપ્રાણિહૃદમ્બુજેષુ વસતે તુભ્યં નમો રેતસઃ
સેકૃત્રે દિવ્યહિરણ્મયસ્ય ચ હરેર્ગર્ભે વિધાત્રે વિધેઃ ॥ ૧૦૧ ॥

શૂરાયાત્તમહેષવે નમ ઇદં સ્વલ્પપ્રમાણાય ચ
સ્વેચ્છાસકુચિતાડ્ગકાય ચ નમસ્તસ્મૈ બૃહદ્રૂપિણે ।
જ્ઞાનાકારવયસ્તપોભિરભિવૃદ્ધાયસ્તુ તસ્મૈ નમો
વૃદ્ધાયાધિકદીર્ઘકાલવયસાં સ્તોત્રૈઃ પ્રવૃદ્ધાય ચ ॥ ૧૦૨ ॥

સમ્યગ્વર્ધયતે સ્વભક્તનિવહાન્ દેવાય તસ્મૈ નમઃ
વિશ્વાઝ્યાય તથા પ્રધાનપુરુષાયેદં નમોઽસ્ત્વાશવે ।
શીઘ્રાનેકગતિપ્રભેદકુશલાયેદં નમઃ શમ્ભવે
સ્વાવિર્ભાવવતે ચ તાસુ વિવિધાકારપ્રવાહાસુ ચ ॥ ૧૦૩ ॥

નિત્યં સન્નિહિતાય તે નમ ઇદં સ્થાને મહોર્મિષ્વપાં
નિષ્કમ્પા વિગતસ્વનાઃ પુનરપાં વીચિસ્વનાશ્ચાપિ યા ।
આપસ્તાસુ ચ સર્વદા નિવસતે તસ્મૈ નમઃ સ્રોતસાં
મધ્યે સન્નિહિતાય કિંચ વસતે દ્વીપેષુ પુણ્યેષુ ચ ॥ ૧૦૪ ॥

તુભ્યં દેવ નમઃ પિતામહહરીન્દ્રેભ્યઃ પ્રશસ્તાય ચ
જ્યેષ્ઠાયાતિમનોજ્ઞાનિત્યતરુણાકારાય નિત્યં નમઃ ।
વિશ્વસ્માદપિ પૂર્વમેવ વસતે સ્થાત્રે ચ તસ્માત્પરં
જન્માન્તાદિવિવર્જિતાય ચ નમો મધ્યે પ્રસિદ્ધાય ચ ॥ ૧૦૫ ॥

લીલાર્થે શવધારિણે નમ ઇદં તુભ્યં જઘન્યાય ચ
સ્થિત્યન્તાદિમતામશેષજગતાં મૂલાય તુભ્યં નમઃ ।
ગાન્ધર્વે નગરે તથૈવ નગરેષ્વત્રેષુ સર્વેષુ ચ
સ્થાત્રેઽધીશતયા પ્રતીપસરણે દક્ષાય તુભ્યં નમઃ ॥ ૧૦૬ ॥

પ્રાણિપ્રાણસમૂહસંયમનમધ્યન્તે સ્વયં કુર્વતે
નિત્યં સંવસતે યમસ્ય ચ પુરે કાલાન્તકાધાત્મના ।
વિશ્વક્ષેમવિધાયિને નમ ઇદં સૌરાત્મના ચોર્વરાઃ

स्वाविर्भावसमस्तसस्यनिवृत्त्यावर्धयित्रे सदा ॥ १०७ ॥

धान्याद्यात्मतया भवेषु वसते तुभ्यं नमः सर्वदा
लोके वाय्यतया स्थिताय सततं देवैः सलु क्रीडते ।
कल्पा-न्तेऽप्यविनाशिने श्रुतिशिरोवेधाय तुभ्यं नमः
स्वाराण्याय य रक्षकाय य नमः शुश्रूषमाण्याय य ॥ १०८ ॥

वर्षाध्वन्युभयात्मना श्रुतिपुराणादौ प्रसिद्धाय य
प्रत्युभप्रतिशब्दरूपिण्ये एतं तुभ्यं नमः शीघ्रगाम् ।
सेनां पालयतेऽति शीघ्रगत्यायेतं नमस्ते नमः
शूरश्रेष्ठतमाय दुष्टनिवहान् सम्मिन्दते ते नमः ॥ १०९ ॥

वर्षाश्रेष्ठभृते विशिष्ट विलसद्देवाय तुभ्यं नमः
दिव्योपायनभस्मभाजन शिरस्त्राणादिकं भिन्नते ।
आगुल्हस्थललम्बिकञ्चुकभृते नित्यं नमोऽस्तुश्रुति-
प्याताय श्रुतिविश्रुतायुधभृते विप्यातसेनाय य ॥ ११० ॥

शम्भुं शत्रुभयापलं जयमहासाम्रज्यसत्पुत्रं
गोरीपाणिंसरोरुडार्पितमहाडेमाद्रिभाणसन्मम् ।
भाणालङ्कृतपाणिमेणविलङ्घालेन्दुगङ्गाधरं
शान्तं सुन्दररूपिणं वृषवराड्डं भजे सर्वदा ॥ १११ ॥

--
रुद्रार्थविश्रुतपदार्थसुबोधसार-
वाक्यार्थवैभवमिदं प्रकटानुवादम् ।
पञ्चास्यश्रान्तश्रुतिविश्रुति पञ्चवाक-
वैदानुवाकमिदमेव महार्थसारम् ॥

--
देवीशाय नमोऽस्तु हुन्दुभिर्महानिध्वानरूपाय य
प्रौढात्युन्नतवैभवाय वसते देवैश्च सार्धं सदा ।
भेरीवादनदण्डरूपिण्ये एतं तुभ्यं नमः सर्वदा
दुष्टान् धर्षयते विमर्शकुशलायाशेषविद्यासु य ॥ ११२ ॥
नित्यं भक्तजने प्रकृष्टकरुणाशीलाय तस्मै नमो
दौत्यं कर्म य कुर्वते सुमनसां प्राणाय वङ्गन्यात्मने ।

ભક્તેભ્યઃ કૃપયા પ્રકૃષ્ઠધનદાયેદં નમો ભિભ્રતે
ખડ્ગં ચેષુધિમુત્તમં નમ ઇદં તીક્ષ્ણેષુહસ્તાય ચ ॥ ૧૧૩ ॥

તીક્ષ્ણાનેકશરાયુધાય ચ નમઃ સૌમ્યાય ચ સ્વોચિતા-
મોઘાનેકમહાયુધાય શુભસત્કોદાણહસ્તાય ચ ।
તુભ્યં દેવ નમોઽસ્ત્વનેકવિવિધક્ષુદ્રાર્થસગ્ધારિણે
પ્રખ્યાતાય ચરાચચારમહાલિડ્ગેષુ પૂજયાય ચ ॥ ૧૧૪ ॥

નિર્મગ્નામ્ભસિ ભૂતલે સદુદકે દેશેષુ ચાકર્દમે
વિખ્યતેષુ સરસ્સુ વિશ્રુતનદી શ્રેષ્ઠાસુ નાદેઽપિ ચ ।
દેવાઘર્થનિવેશિતેષુ નિવહકૂપેષુ ગર્તેષુ ચ
સદ્ગર્ભામ્ભસિ ચાપિ મેઘનિવહે વિદ્યુત્સુતમામ્ભસિ ॥ ૧૧૫ ॥

દીપ્તાભે સ્ફુરદાતપેષુ ચ મહાવાતે ચરિષ્યન્મહા-
ભૂતપ્રાતયુગાન્તદુઃસહશિલાવર્ષોગ્રસંવર્તકે ।
ગ્રીષ્મે વાતસમુત્થપાંસુનિવહે વાત્યાસુ વાઙન્યત્ર વા
યા સત્તાસ્તિ તદાત્મના જગદિદં વ્યાપ્ય સ્થિતાયાનિશમ્ ॥ ૧૧૬ ॥

યઃ સર્વાણિ સદૈવ પાતિ પરિતો વસ્તૂનિ વાસ્તોષ્પતિ-
સ્તસ્મૈ ચાસ્તુ નમોઽસ્તુ સર્વભુવનવ્યાપ્તાય સર્વાત્મને ।
રુદ્રં ભીમકનામકેન મુનિના શ્રીહેમકોશેન ચ
ધ્યાતં વશ્યસુરૂપવટિસુતસત્સમ્પત્તિમેધાયુષામ્ ॥ ૧૧૭ ॥

વિદ્યાઽઽરોગ્યસુધેનુપટ્ટસુમહાસામ્રાજ્યમોક્ષશ્રિયામ્ ।
દાતારે દ્વિપચર્મલમ્બિતજટાસર્પાદિચિહ્નં ભજે ॥ ૧૧૮ ॥

--

રુદ્રાર્થસારપદમન્ત્રપદાર્થસાર-
પુણ્યાનુવાકવિશદખલુષષ્ઠસમઃ ।
વિશ્વાધિકપ્રણતિબોધકસર્વભાવ-
યુક્તો હિ ભક્તવરમુક્તિકશક્તિદાયી ॥

--

લોકાનુગ્રહકામ્યયાઽખિલસતાં ધ્યેયશ્ચ યઃ સર્વદા
ધત્તે યઃ શિવશમ્ભુશકુરમુખાનેકાભિધાનાનિ ચ ।
તસ્મૈ દેવ નમોઽસ્તુ યઃ કરુણયા પ્રાદુર્ભવન્નગ્રતો

ભક્તાન્ પાતિ સહોમયા પ્રતિદિનં દેવાન્ પિતૃન્ માનવાન્ ॥ ૧૧૯ ॥

અન્યાનાપ્યમૃતેન તર્પયતિ યઃ સોમાત્મના શકુરઃ
સર્વાનભ્યુદયેન તર્પયતિ યઃ સોમાદિયાગાત્મના ।
પશ્ચાદ્દ્રાવયતિ સ્વયં પ્રણમતાં નિત્યં રુજં પ્રાણિનાં
તસ્મૈ દેવ નમોઽસ્તુ નિત્યમુદયત્કાશ્મીરતામ્રાય ચ ॥ ૧૨૦ ॥

સિન્દૂરારુણમૂર્તયે તદનુ તે સૂર્યાત્મનેદં જગત્
(સિન્દૂરારુણમૂર્તયે દિનકરાકારાય સર્વજગત્)
દ્યુત્યા ધોતયતે ચ શં ગમયતે પ્રાપ્ય ભક્તં જનમ્ ।
સર્વાણ્યાલયતે પશૂન્ વિધિમુખાન્ ચોરાશિતાપાત્યય-
વ્યાધિભ્યઃ કૃપયાઽવતે નમ ઇદં તે દુષ્પ્રધર્ષાય ચ ॥ ૧૨૧ ॥

દુઃખાદૈર્યજમાનમૂર્તય ઇદં યેભ્યઃ સમસ્તં જગત્
જન્મવ્યાધિજરાવિપત્તિમરણાદિભ્યો બિભેતીદૃશા ।
યસ્માદ્ભિભ્યતિ તેઽપિ તે ભગવતે તસ્મૈ વિચન્મૂર્તયે
તુભ્યં દેવ નમો યદા ખલજનાઃ સાધૂન્ જિઘાંસન્તિ યે ॥ ૧૨૨ ॥

આવિર્ભૂય યદગ્રતઃ પ્રથમતસ્તેષાં નિહન્ત્રે ચ યે
દૂરે ત્વામપહાય સર્વજગદારાધ્યં કુમાર્ગે સ્થિતાઃ ।
તેષામેવ દુરાત્મનાં ચિરતરે કાલે નિહન્ત્રે નમો
હન્ત્રે હન્તિ બલેન યેન મહતા હન્તવ્યમાશુ ક્ષણાત્ ॥ ૧૨૩ ॥

તદ્રૂપાય પશૂન્ કૃતાવિવ મહાસંહારકાલે બલાત્-
યાત્યન્તાતિશયેન હન્ત્યપિ હરિબ્રહ્મેન્દ્રમુખ્યાદરાત્ ।
આતાર્થસ્ય ચરાચરસ્ય જગતસ્તસ્મૈ નમોઽસ્તુ પ્રભો
રુદ્રાઃ પાન્તિ જગન્તિ યે ચ પરિતો વૃક્ષાદિ રૂપાઃ પરે ॥ ૧૨૪ ॥

યે રુદ્રાહરિતાભકેશનિવહાસ્તેભ્યોઽપિ નિત્યં નમઃ
સંસારાર્ણવમાશુ તારયતિ યસ્તારાત્મકઃ સર્વથા ।
બ્રહ્મ બ્રહ્મવિદાં ચિરાદુપદિશંસ્તસ્મૈ નમસ્તેઽસ્તુ યદ્-
દુઃખાપાયમયં સુખં યદિ તદાભાગ્યં પરત્રેહ ચ ॥ ૧૨૫ ॥

સાક્ષિત્યેન તથોઃ શમિત્યપિ મયશ્ચેતીહ વિખ્યાતયોઃ
દુષ્ટું નિત્યસુખાત્મને નમ ઇદં શ્રીશકુરાખ્યાય ચ ।
સર્વસ્મૈ જગતે કરોતિ કૃપયા યઃ શંમયશ્ચાનિશં
તસ્મે તેઽસ્તુ નમઃશિવાય ચ ગુણાતીતાય શુદ્ધાય ચ ॥ ૧૨૬ ॥

ઇચ્છાશક્ત્યવિયુક્તચિદ્ધનશરીરાયાવ્યયાયાત્મને
પૂર્ણાનન્દતરાય પૂર્ણસુખદાયાજસ્રપૂર્ણાય ચ ।
લોકાનામવિપર્યયેણ કુરુતેડત્યન્તં શિવં યઃ સદા
તસ્મૈ ચાસ્તુ નમઃ પ્રયાગબદરીકેદારકાશ્યાદિષુ ॥ ૧૨૭ ॥

તીર્થો યો હિ મરુદ્ધાદિસરિતાં કૂલં ચ ગોદાવરી-
કૃષ્ણા સિન્ધુસરસ્વતીમુખસરિત્પારં તદર્વાક્તટમ્ ।
નિત્યં સન્નિહિતાય તેષુ જગતાં ત્રાણાય તુભ્યં નમઃ
પ્રાપ્ત્યૈવોત્તમયોનિજન્મગુણમુત્કર્ષકમાત્રાણિનામ્ ॥ ૧૨૮ ॥

મગ્નાનાં ભવસાગરે કરુણયા ચોન્મજ્જયિત્રે ભવા-
દૂર્ધ્વં ચોદ્ધરતે નમઃ કમવશાત્પારં ભવામ્ભોનિધેઃ ।
પ્રામાન્દર્ભવશેન જન્તુનિવહાનાવર્તમાનાન્યુનઃ
કર્તુ પ્રેરયતે ધિયસ્તદનુ તાન્મધ્યે ભવાબ્યેશ્ચિરમ્ ॥ ૧૨૯ ॥

સર્વાન્ભ્રામયતે નમોડસ્તુ ભવતે પુણ્યેષુ દર્ભાદિષુ
ક્ષુદ્રપ્રાણિકુલેષુ બાલતૃણવત્ સ્વલ્પપ્રામાણેષુ ચ ।
કૃન્ધ્યઃ કૃન્વદલ્પકાલમથવા ચાવત્સુ જન્તુષ્વપિ
એવં તત્સિકતાસુ તદ્વદધિકં ક્ષુદ્રેષુ નીરેષ્વપિ ॥ ૧૩૦ ॥

નાનાપુણ્યનદીપ્રવાહનિવહે તત્તુલ્યભૂતિષ્વપિ
શ્રેષ્ઠપ્રાણિષુ ચેરિણેષુ ચ તથા નિત્યક્રિયામાનિષુ ।
પ્રખ્યાતે પથિ ચ પ્રકૃષ્ટતરસન્માર્ગાનુવર્તિષ્વપિ
ક્ષુદ્રાનેકશિલાતિકર્કશતરે દેશે કુશીલે જને ॥ ૧૩૧ ॥

વસ્તવ્યે વિજને જનેષ્વતિ(પિ) તથા યોગ્યેષુ ચૈતેષુ યઃ
સર્વેષ્વેવમનુગ્રહાય જગતાં આસ્તે વિભુઃ સર્વતઃ ।
તસ્મૈ તેડસ્તુ નમઃ કપર્દિન ઇદં સત્કુણ્ડલાયાનિશં
ભક્તાનાં પુરતઃ સ્થિતાય ચ નમો ગોષ્ઠે ગૃહાભ્યાન્તરે ॥ ૧૩૨ ॥

તલ્પેડનલ્પતરે તવાતિવિવિધપ્રાસાદમધ્યે તથા
કાટે પર્વતગહ્વરે હ્રદવરે નીહારવારિષ્વપિ ।
સત્પાંસૌ વિષમે રજસ્યપિ તથા શુષ્કેડપિ ચાર્દ્રેડપિ ચ
દેશે લુપ્તતૃણાદિકે ચ પરિતઃ પૂર્ણે તૃણાદૈઃ સ્થલે ॥ ૧૩૩ ॥

ઉવ્યમિધ્યબિલાકૃતિપ્રતિકૃતૌ પાર્ણેષુ પાર્ણવ્રજે-

શૂરેષ્વસ્તિ શિવોડયમેવમભિતઃ સચ્ચિત્સુખાંશૈઃ સ્વયમ્ ।
ભૂતં ભાવિ ચ વર્તમાનમનુ સઙ્ગૃહ્ણતિ બુધ્યા સતાં
ભક્ત્યા ભાવયતાં સ એવ સુલભસ્તસ્મૈ નમઃ કુર્મહે ॥ ૧૩૪ ॥

પ્રારબ્ધાખિલકર્મબન્ધવિનિવૃત્ત્યર્થ ચ પાપાત્મનાં
આધિવ્યાધિજરાશિતસ્કરમહાસર્પાદિનકાદિભિઃ ।
ક્ષિણ્વદ્ભ્યો વિવિધં નમસ્તનુભૃતાં કર્માનુરૂપં કૃલં
દાતું દુષ્ટૃતિનસ્તિવમે સુકૃતિનશ્ચમે કિલેત્યન્વહમ્ ॥ ૧૩૫ ॥

લોકાનુગ્રહકામ્યયાપિ ચ વિચિન્વદ્ભ્યો નમો વો નમો
મર્યાદા ચ સુનિશ્ચિતા ચ નિયમેનાયુઃ ક્ષયઃ પ્રાણિનામ્ ।
હન્તૃભ્યશ્ચ નમઃ કથચ્ચિદપિ સર્પેયુઃ કવચિત્પ્રાણિનઃ
પ્રાયેણોતિ હિ શાસિતું તનુભૃતઃ સર્વાન્ સમસ્તાન્ સદા ॥ ૧૩૬ ॥

નીરન્ધ્રં સુવિજૃમ્ભિતં જગદિદં વ્યાપ્ય સ્થિતેભ્યો નમઃ ।
શ્રીરુદ્રાનુચરાશ્ચ ગુપ્તમપરે યે સન્તિ તેભ્યો નમઃ ॥ ૧૩૭ ॥

વ્યક્તાવ્યક્તતથા ચરાચરામયં વિશ્વં સદાન્તર્બહિઃ-
ર્ચામા વિશ્વભવાભવસ્થિતિકૃતો વિશ્વાત્મકા વિશ્વપાઃ ।
વિશ્વસ્માદધિકાશ્ચ વિશ્વપતયસ્તન્નિગ્રહાનુગ્રહ-
વ્યગ્રાત્યુગ્રસુશાન્તવિગ્રહકૃતો રુદ્રાસ્ત્વદંશાશ્ચ યે ॥ ૧૩૮ ॥

તદ્રૂપેણ વયં નતિસ્તુતિશતૈસ્ત્વાં પ્રીણયન્તોડધુના
સુપ્રીતં વરદં કૃપાલુમભયં સમ્પ્રાર્થયામઃ શિવમ્ ।
બિભ્રાણઃ કવચં વિભાતિ ભગવાન્ યઃ પાપિનાં દુર્ગતેઃ
પ્રત્યેદં ખલુ દુઃખદુઃસહમહાસંસારદારિદ્યયોઃ ॥ ૧૩૯ ॥

યોડસૌ પ્રાપયિતા સમસ્તભુવનં ધ્વંસાત્મિકાયા ગતેઃ
શશ્વત્તારયિતા ચ યોડખિલજગન્નાથોડન્નદોડપિ સ્વયમ્ ।
વિશ્વસ્યૈકગતિઃ સ એવ નિખિલાલક્ષ્યસ્વરૂપઃ સદૈ-
વાસ્તે તસ્ય દરિદ્રવજ્જગદિદં યન્નામરૂપાત્મકમ્ ॥ ૧૪૦ ॥

સર્વસ્થૂલશરીરમેવ યદિદં યસ્ય સ્વહૃદયેશતો
યઃ સમ્ભૂય ચ નીલલોહિત ઇતિ ખ્યાતઃ શિરઃપચ્ચમમ્ ।
ઉદ્ધર્તસ્ય વિભોર્વિધાતુરગજાવિષ્ણોશ્ચ વામંવપુ-
ર્યો દત્વા સવિલાસલોહિત તનુર્નિર્દોષરૂપશ્ચ યઃ ॥ ૧૪૧ ॥

કણ્ઠે નીલમતીવલોહિતનિભં ચાન્યત્રગાત્રં શિવં
ધત્તે યઃ સતતં દયામયતનો સત્ત્વં પ્રસન્નોડધુના ।
એતાન્યુત્ત્રકલત્રમિત્રપરિવારાદીનિમાન્ ગોમહિ-
આદીશ્ચાપિ પશનહન્ પ્રણમતાં ભીતાન્ કુધા મા કૃથાઃ ॥ ૧૪૨ ॥

દુઃખાદૈશ્ચ કદાપિ મા ગમય તાનાર્તિં પ્રસાદાત્તવ
સ્વામિન્ કિઞ્ચિદપિ જવરાદિકમિમાન્ મા બાધતાં ક્વાપિ ચ ।
પ્રધ્યાતાં પુલહેન રુદ્રમનિશં ભૂતાભિચારાદિક-
દ્રોહારિષ્ઠભયાપહં ધનમહાસિધ્યાદિકં ધ્યાયતામ્ ॥ ૧૪૩ ॥

આગુલ્હં સિતકઞ્ચુકં ડમરુકોદ્યુક્તોલ્લસત્કુણ્ડલં
ધ્યાયેત્તુન્દિલપુત્રપુંસતિલકં સન્નૂપુરં ભૈરવમ્ ।
તુડ્ગોત્તુડ્ગતુરડ્ગસંવૃતમહામાતડ્ગમધ્યસ્કુર-
ધ્રાવત્પ્રોઢરથાયુતાવૃતલસજ્જામ્બૂનદસ્યન્દનમ્ ॥ ૧૪૪ ॥

અધ્યાસ્તો ભવતીહ યઃ ક્ષિતિરથે માણિક્યસિદ્ધમાસનં
બ્રહ્મા જાતુ નિજાશ્રિતાનપિ જનાન્તસમ્પૂજયન્ માનવઃ ।
ઇન્દ્રબ્રહ્મપદં ચ સમ્યમકલ્લં સાક્ષાચ્ચ મોક્ષશ્રિયાં
સાલોક્યાદિચતુર્વિધં ચ ભજતાં તદ્ભોગ્યસામ્યં ફલમ્ ॥ ૧૪૫ ॥

યા તે તત્પુરુષસ્ય રુદ્ર શિવદાપૂર્વા તનુર્ચોગિનાં
સર્વં ચચ્છતિ યા ચ દક્ષિણતનુઃ સંસારરુઝભેષજી ।
પ્રક્ષીણાખિલકર્મભિન્ન હૃદયગ્રન્થિપ્રણાશાખિલા-
જ્ઞાનં છિન્નસમસ્તસંશયમપાસ્તદ્વૈતમસ્તારિકમ્ ॥ ૧૪૬ ॥

જ્ઞાનં પ્રત્યગભિન્ન ચિન્મયપરબ્રહ્મૈકલક્ષ્યં પરં
સર્વાન્ બોધયતઃ સદા મુનિજનાન્ ચિન્મુદ્રયા ભદ્રયા ।
રુદ્રસ્યાદિગુરોઃ સતાં શિવમયી યા સ્યાત્તનૂરુધ્વગા
તસ્ય જ્ઞાનઘનાત્મિકા તવ ગુણાતીતા શિવાખ્યાડમલા ॥ ૧૪૭ ॥

નિત્યાડડત્યન્તિકબન્ધમુક્તિફલદા ચેશાનમૂર્તેઃ સદા
તાભિસ્તે તિસૃભિસ્તનૂભિરભિતસ્ત્વં સજ્જનૈકાર્થિના ।
યાવન્માનુષભોગલાભજનિતાનન્દેન દીર્ઘાયુષં
ત્વામારાધયિતું શિવં સુખય નઃ શમ્ભો દયામ્ભોનિધે ॥ ૧૪૮ ॥

જ્ઞાનૈશ્વર્યયશોદયાદિ સુગુણૈઃ સર્વૈરનન્તૈર્બલૈઃ
સંવૃદ્ધઃ કૃપયા સકૃત્પ્રણમતામાપ્યેકભક્ત્યા સતામ્ ।

યઃ સંવર્ધયિતા ય એવ નિખિલ બ્રહ્માણ્ડવિધ્વંસના-
ડડવિભાવોદ્ભુતનૈકધૃષ્ણુ પરમં ધત્તે કલં કેવલમ્ ॥ ૧૪૯ ॥

યોડસૌ દિવ્યકર્પર્દભૃદમભિતસ્તે વીરભદ્રાદયો
ધીરાશ્ચાધિવસન્તિ યસ્ય મહતા વીર્યેણ ધીરોદ્ધતાઃ ।
ક્ષીયન્તે નિખિલાઃ ખલા ભગવતે રુદ્રાય તત્તે પ્રિયાં
નિત્યં તાં બિભૃમો વયં મિતિમર્યીં યા માનસાર્યામર્યી ॥ ૧૫૦ ॥

સ્વર્ગોત્કૃષ્ટકૃવાર્થિભિર્મુનિજનૈઃ સર્વેશ્વરઃ સર્વથા
ધ્યાતવ્યઃ શિવ એવ કિઞ્ચ બહુધા યજ્ય એવાનિશમ્ ।
સ્તોતવ્યઃ પરિકીર્તનીય ઇતિ ય ચાવિચ્છેદનીયા મતિઃ
તાં લબ્ધ્વા શિવમેવ સર્વમિતરત્સન્ત્યજ્ય સર્વાત્મના ॥ ૧૫૧ ॥

ધ્યાયન્તઃ સતતં ભજામ ઇહનઃ શ્રીશકુરસ્ય પ્રભોઃ
તસ્યૈતત્કૃપયા યથા સ્વપરિવારાણાં ચ કિઞ્ચાધુના ।
ગ્રામેડસ્મિન્નિવસત્યશેષમપિ યદ્યત્પ્રાણિજાતં ચ ત-
ત્પુષ્ટે તુષ્ટમનાતુરં ચ સુખિતં ભૂયાત્તથોપાસ્મહે ॥ ૧૫૨ ॥

સ્વામિન્ રુદ્ર નમસ્કિયાભિરનિશં સ્તોત્રૈર્લવિભિઃક્ષય-
દ્ધારિ ત્વાં વયમાદરાત્પરિચરેમાસ્માસુ કુર્વન્ કૃપામ્ ।
દારાપત્યધનાદિભિસ્તુ સુખિતાનસ્માન્કુરુષ્વાપિ ચ
બ્રહ્માનન્દમયં ચ યત્તદપિ નઃ શ્રેયઃ કૃપામ્ભોનિધે ॥ ૧૫૩ ॥

યદ્વા પ્રાર્થનયા પ્રયચ્છ ભગવન્ ત્વય્યેવ ભક્તિં સ્થિરાં
વાઙ્છાતીતકલપ્રદા ભવતુનઃ સર્વાત્મના સાત્વિકી ।
સંસારજ્વર દુઃસહાર્તિ હરણ સ્વામિંસ્તવાનુગ્રહઃ
પૂર્ણો નઃ કિમસાધ્યમસ્તિ ભજતાં તસ્માત્વમસ્મત્પિતા ॥ ૧૫૪ ॥

સષ્ટત્વેન નિયોજિતઃ સ ભગવાન્ લોકેશ્વરઃ સ્વસ્ય ચ-
ત્પ્રામાનાગતદુઃસહાર્તિશમનં વાઙ્છન્ તદાણાક્રમમ્ ।
નાતિકામતિ તચ્ચ દુર્લભ મપિ પ્રાપ્સ્યામહે તત્તથા ॥ ૧૫૫ ॥

દેવં ગોધનવર્ધનં પ્રણમતાં હસ્ત્યશ્વરક્ષાકરં
માણ્ડવ્યેન મહર્ષિણાર્થિતમુમાકાન્તં પ્રસન્નાનનમ્ ।
ચન્દ્રોદ્ભાસિતશેખરં મુનિજનૈઃ સંસ્તૂયમાનં પ્રભું
ધ્યાયેદુદ્ગમભીષ્ટં પ્રણમતાં સિહાસનાધિષ્ઠિતમ્ ॥ ૧૫૬ ॥

સ્વામિન્ રુદ્રમદીય વંશમખિલં વૃદ્ધં યુવાનં શિશું
ગર્ભસ્થં પિતરં સ્વમાતરમિહાસ્માકં રુષા મા વધીઃ ।
મા હિંસીશ્ચ પ્રિયા તનૂર્બહુવિધા વ્યાધ્યાદિ વાતાતપૈઃ
શસ્ત્રાસ્ત્રાગ્નિ મહાહિ વૃશ્ચિકવૃક વ્યાઘ્રોગ્રસિહ્માદિભિઃ ॥ ૧૫૭ ॥

સર્વાભીષ્ટકલપ્રદં પ્રણમતાં દેવં દયાશેવધિં
દેવેશં હૃદિ દેવરાતમુનિના ધ્યાતં ગણેશાવૃતમ્ ।
તં નન્દીશ્વરવન્દિતં સુવિમલં બાલેન્દુયૂડામણિં
બાલાદિત્ય સમાનકાન્તિમનિશં શ્રીરુદ્રમેકં ભજે ॥ ૧૫૮ ॥

સ્વામિન્ રુદ્ર વપાહવિશ્વપુરોડાશાજયયાગૈર્મુદુઃ
પ્રીતિં તે નમસા ચ સમ્પ્રતિ વયં સમ્પાદયન્તોઽધિકામ્ ।
દેવ ત્વાં કરુણાનિધિં પરિચરેમાસ્માસુ કુર્વન્ કૃપાં
ભક્તાનામપરાધિનામપિ ચ મઃ પુત્રેષુ પૌત્રેષુ ચ ॥ ૧૫૯ ॥

ગોઽજશ્ચાદિષુ ચાસ્મદાદિષુ રુષા હિંસાં વિભો મા કૃથાઃ
કિઞ્ચાસ્મદ્બલવર્ધનાન્નિહરણે દાને ચ ધર્મે ધને ।
બાલાંસ્તન્યપરાંસ્તથૌરસગણાન્ મા નો વધીઃ કિં તુ તાન્
વર્ધિષ્યૂન્ ચિરજીવિનશ્ચ કુરુ તાત્રઃ પ્રાર્થનેયં વિભો ॥ ૧૬૦ ॥

સ્વાત્માનં હૃદિ ભાવયન્તમનિશં રુદ્રં ચિરાયુર્મહા-
માર્ગક્ષેમસુતુષ્ટિ પુત્ર કનક શ્રીકન્યકાદિપ્રદમ્ ।
ત્વામેકાદશધા વિભક્તવપુષં તેજોનિધિં શૂલિનં
ચન્દ્રાલકૃતમૌલિમિન્દુઘવલં શાન્તાકૃતિં ભાવયે ॥ ૧૬૧ ॥

આશ્રાન્તાન્ પુરુષાંશ્ચ ગાશ્ચ નિતરાં ત્વાં નિદ્રતઃ સર્વદા
પ્રીતિર્હિંસનગોચરાય દરૂપં ચ દૂરેઽસ્તુતત્ ।
વિશ્વત્રાણપરાયણસ્ય જગતાં માસ્માસુ ભૂતસ્ય યા
ચણ્ડીશાઘવનેઽસ્તિ સાસ્તુ મયિ સા પ્રીતિઃ સદાસ્માસ્વિહ ॥ ૧૬૨ ॥

ભક્તાનાં શિવદં સદાશિવ શિવં રૂપં ચ યત્તસ્થિવા-
યાસ્માકં પુરતઃ પરિસ્ફુરતુ તે કિઞ્ચાધુનાસ્માન્ વિભો ।
ભૃત્યાન્ રક્ષ સપક્ષપાતમધિકં દાક્ષિણ્યપૂર્ણં વયઃ
ક્ષેમં યોગમહં વહામિ ભવતામિત્યાદરાદ્ભૂહિ નઃ ॥ ૧૬૩ ॥

શ્રીરુદ્રાર્થક શર્મ યચ્છ ભગવન્ આમુષ્મિકં ચૈહિકમ્ ।
કસ્તાદૃકસુખવર્ધનઃ પ્રણમતાં દેવસ્ત્વદન્યઃ પ્રભો ॥ ૧૭૦ ॥

आयुः श्रीसुभवर्धनं मुनिवरेणाराधितं यात्रिणा
 देवोत्सं सखिउयसन्निभलसन्मूर्तिं प्रसन्नाननम् ।
 भिभ्राणं ज्वलनं ज्वलन्तममलं कुर्वाणमग्रे स्वयं
 देव्यास्ताडवमादरात्सुरगणैरासेव्यमानं भजे ॥ १७१ ॥

माताएडस्य य मएडवे त्रिभुवनव्याप्तप्रभामएडवे
 नित्यं व्योम्नि परेतभूमिषु य यः प्रादुर्भवस्तिष्ठति ।
 यः सर्वश्रुतिषु श्रुतेषु निभिलश्रुत्यन्तसारेषु या-
 त्यन्तं विश्रुतदिव्यकीर्तिगुणयारित्रायुतो यः सदा ॥ १७२ ॥

सिद्धमव्याघ्रमुभातिघोरमृगवद्भीमाकृतिर्दुर्दृष्टं
 यो वध्यानभिलानजस्त्रमुपसंलुप्तं भवानुद्यतः ।
 यश्चान्यानभिलूतशक्तिरसकृद्योगाकृतिं मृत्युव-
 द्धिभ्रष्टन्ति भलांश्च यस्तमनिशं देवं मलेशं स्तुहि ॥ १७३ ॥

धृत्यात्मानमभं प्रमादविभुषं त्वां प्रेरयामि स्वयं
 भक्त्या स्तौमि य भक्तभीतिडराणं छे रुद्र तुष्टो भव ।
 स्तोतव्योऽपि सुरेश्वरैर्हरिविरिञ्चाद्यैः प्रपन्नः किला-
 ऽऽपन्नोऽयं जन ध्यानन्यशरणं मामध्यतीवाल्पकम् ॥ १७४ ॥

स्तोतारं सुभय प्रसादसुमुषः किञ्चास्ति किञ्चित्परं
 भूतप्रेतपिशाचराक्षसमुभा घोरा भवत्सैनिकाः ।
 मास्मांश्चैव अधिक्षिपन्तु सततं रक्षन्तु नः सर्वदा
 सर्वस्मादुरिताद्भयाय्य भगवन् नित्यं प्रसादात्तव ॥ १७५ ॥

दुर्ज्ञेया विधयो विभिन्नमतिभिर्नीता अभिन्नार्थतां
 छन्नछन्नविभिन्न विस्मृतमडाशाभासलस्रायुताः ।
 वेदास्तद्विडितास्तथाबलुविधास्ते द्रव्यकालङ्किया-
 मन्त्राः स्वल्पतरं य ज्वनमतीवाल्पा य शक्तिर्भतिः ॥ १७६ ॥

दुर्विज्ञेयतरं सुदुष्करमतः कर्माभिलं तद्भवेत्
 भक्त्या नः सकलं भवेदिति यथाप्रज्ञं यथासम्भवम् ।
 यज्ञात्माऽभिलयज्ञाबुद्धिं त्वमिति य त्वां देव यक्ष्यामहे
 यज्ञैरेव वपाडविश्वरूपुरोऽशाजयवन्तो वयम् ॥ १७७ ॥

उभालुद्धृतिदर्पपूर्णादृष्टया देवान्यजन्ते परान्

એતેષામધમિચ્છતસ્તવ મુહુર્દાતું પ્રદીમાકૃતે ।
ઉગ્રા નિગ્રહરૂપિણી સ્થિરતરા યા દુર્મતિર્માકૃથા-
સ્તામસ્માસુ કદાપ્યતો મૃતિ(મતિ)રિયં હેતિશ્ચ રુદ્રસ્ય તે ॥ ૧૭૮ ॥

ભક્તાન્ દૂરત એવ દેવ પરિતઃ સા વર્જયત્વધ નઃ
સર્વાન્ કિઞ્ચ વિમુચ્ય યાપમધુના આબદ્ધમસ્મત્કૃતે ।
સૃષ્ટ્વા વિશ્વમિદં મહેશ્વર તદેવાનુપ્રવિશ્ય પ્રજા-
શ્વાવિચ્છિન્નતયા સમસ્તજગતઃ સ્રષ્ટું સ્ત્રિયાં ચોનિષુ ॥ ૧૭૯ ॥

વીર્યં સિઞ્ચસિ યત્પ્રજાપતિરતો મીઢ્વા પિતા ત્વં હિતઃ
ત્વં પુત્રાનિહ પૌત્રકાંશ્ચ સુરસશ્રીરુદ્રશમ્ભો પ્રભો ।
વંશોદ્ધારકશક્તિભક્તિસુગુણશ્રીકીર્તિમત્પુત્રદં
ધ્યાયંસ્તં ભગવન્તમન્તરનિશં સ્વાત્માનમેવ સ્વયમ્ ॥ ૧૮૦ ॥

નાનાપ્રસ્ફુરદાયુધં નતમહાપાપૌઘદુઃખાપહં
દેવેશં ગજયર્મસંવૃતતનું શ્રીકૃત્તિવાસં ભજે ।
નાથો યઃ પ્રકૃતેઃ પરશ્ચ પુરુષઃ સર્વાન્તરાત્મા જપા-
લૌહિત્યં સ્ફટિકાદિકેષ્વિવ હિ યઃ પુંભાવસમ્ભાવિતઃ ॥ ૧૮૧ ॥

પુંભાવઃ પુરુષેષુ ભાતિ જગતિ સ્વાંશપ્રધાનેષુ યઃ
સ્ત્રીષ્વેવ પ્રકૃતિપ્રધાનતનુષુ સ્વં વીર્યમાસિઞ્ચતિ ।
યોડત્યન્તં શિવદઃ સમસ્તજગતાં સ ત્વં પ્રસાદાર્થિનાં
અસ્માકં ચ શિવો ભવાધ સુમના હાનિર્ન તત્તાવતા ॥ ૧૮૨ ॥

ધન્યાઃ સ્યામ વયં ચ કિં ચ પરમે વૃક્ષે ક્વચિદ્દૂરતો
નિક્ષાપ્યાયુધજાલમેતદખિલં પાપાત્મનાં ભીષણમ્ ।
સૌમ્યં બાહુવિભૂષણં કરતલે બિભ્રત્પિનાકં ધનુઃ
શાન્તં કાન્તમુપેત્ય તારકવપુઃ કૃત્તિં વસાનઃ શુભામ્ ॥ ૧૮૩ ॥

વૈયાઘ્રં વનમધ્યતઃ કરુણયાભ્યાગચ્છ પાહિ સ્વકાન્
રક્ષત્રઃ પુરતશ્ચરાચરહિતં શ્રીરુદ્ર શમ્ભો પ્રભો ।
અર્થપ્રાણ વિપત્તિ સંશયભયકલેશારિ ચોર વ્યથા-
ભીતિઘ્નં હૃદિ ભાવયન્તમનિશં શમ્ભું સ્વરૂપં સ્વયમ્ ॥ ૧૮૪ ॥

અગ્ર્યં યાન્તમતીવ સુન્દરતનું સન્મડ્ગલૈકાલયં
સાનન્દં ચ પિનાકિનં વનચરાકારં યુવાનં ભજે ।
લૌહિત્યેન વિવર્જિતં ગિરિજયા યસ્યાડ્ગમર્થં સદા

યં વેદાન્તગિરો વદન્તિ સતતાસઙ્ગોહ્યયં પૂરુષઃ ॥ ૧૮૫ ॥

કાલુષ્યેણ વિવર્જિતઃ શિવ ઇતિ ખ્યાતશ્ચ યઃ પૂજિતઃ
સદ્ભિઃ સદ્વિધામયાર્તિભયહૃત્સંસારઘોરાપદામ્ ।
યસ્ત્વં ખણ્ડયિતાસિ કાણ્ડનિવહાન્ ચણ્ડાન્ પ્રકીર્યાભિતઃ
દણ્ડ્યાન્ દણ્ડયસિ સ્વયં ચ હરસિ સ્વૈર્ભીષણૈરાયુધૈઃ ॥ ૧૮૬ ॥

જ્ઞાનૈશ્વર્યયશઃ સુવીર્યકરુણાવૈરાગ્યભાગ્યામિત-
શ્રીભિઃ પૂર્ણતરોડસ્તિ યો હિ ભગવાનસ્મૈ નમસ્તેડધુના ।
યાસ્તે સન્તુ સહસ્રમાશુગતયસ્તા હેતયો યાચિનઃ
શાસ્તું કિઞ્ચિદધિક્ષિપન્ત્વધવતાં મદ્યૈ મદન્યં તથા ॥ ૧૮૭ ॥

ભક્તા એવ વયં ભવામ ભવતઃ સર્વાત્મના સાગરાઃ
ત્વદ્ધ્યાનૈકપરાયણાઃ સુમનસો નિત્યં સમાશાસ્મહે ।
તિર્યગજન્તુ મહાજલૂકજનતાપક્ષ્યાદિ સિદ્ધિપ્રદં
દેવં સર્વજયપ્રદં ચ ભજતાં શમ્ભું પુલસ્ત્યાર્ચિતમ્ ॥ ૧૮૮ ॥

સસ્કન્દં જગદમ્ભયાયુતતનું દેવાદિરુદ્રૈઃ સ્તુતં
સામ્બં કલ્પમવિવાહમઙ્ગલવિધિં સ્મેરાનનં ભાવયે ।
પ્રત્યેકં ચ સહસ્રધા બહુસહસ્રાણાં સહસ્રાણિ યઃ
સન્ત્યત્યુત્તમહેતયસ્તવ શિવાસઙ્ખ્યેયબાહુષ્વિહ ॥ ૧૮૯ ॥

તત્સક્લેપણતત્સામુદ્ભવમહાહિંસાવિધાનાદિકે-
ષ્વીશાનો ભગવન્ વિભાસિ યદિ તચ્ચિત્રં કિમત્ર પ્રભો ।
પુણ્યાપુણ્યકૃતાં પરસ્પરમપિ સંજ્ઞાનલક્ષ્યં ક્ષણાત્
લક્ષીકૃત્ય તુ પુણ્યપાપવશતસ્તન્નિગ્રહાનુગ્રહે ॥ ૧૯૦ ॥

હર્તું ભર્તુમશેષલોકમપિ યસ્ત્વં ભાવિકીમીશતાં
ધત્સેડતઃ કરુણાવશાચ્છરણગાંસ્રાતું સદાડસ્માન્ પ્રતિ ।
હેતીનાં તુ મુખાનિ ચાનભિમુખાન્યસ્માકમસ્મદ્વિષાં
નિત્યં ચાભિમુખાનિ દેવ કુરુ નઃ સૌખ્યપ્રદાનિ પ્રભો ॥ ૧૯૧ ॥

દેવોપદ્રવરાજપીડનમહાકાન્તારથોરવ્યથા-
ભીતિઘ્નં હૃદિ નારદેન મુનિના ધ્યાતં સતાં સર્વદા ।
રુદ્રં સર્વમનોહ્રાભૂષણધરં સર્વાયુધાલકૃતં
સર્વાઘૌઘહરં ચ સર્વજગતામીશં મહેશં ભજે ॥ ૧૯૨ ॥

કલ્પાદૌ વિધિનાઽર્થિતેન કૃપયા રુદ્રેણ ચે નિર્મિતા-
સ્તુતુલ્યાકૃતયસ્તદાયુધધરાસ્તુલ્યભૂષાસ્તથા ।
લોકાનુગ્રહનિગ્રહૈકનિપુણાઃ કર્માનુરૂપં કૃલં
યચ્છન્તો નિવસન્તિ ચે ચ પરિતઃ સૂર્યાનિલાઞ્ચંશજાઃ ॥ ૧૯૩ ॥

વિશ્વેદેવગણાઃ પ્રસિદ્ધસુગુણાસ્તેજોમરુત્યાર્થિવા-
શ્ચારા ચે ચ મહેશ્વરસ્ય બહુધા નિત્યં વિભક્તાકૃતેઃ ।
ભક્તાનુગ્રહતત્પરસ્ય બહવઃ સાનુગ્રહાનિગ્રહા
ચે ભક્તાઃ શિવભાવનામધિગતા રુદ્રાઃ સુરૂપા હિ તે ॥ ૧૯૪ ॥

વૈયાઘ્રાજિનભોગિભૂષણભૃતો બાલેન્દુગડ્ગાજટા-
ચૂડાલકૃતમસ્તકાસ્ત્રિણયનાઃ સામ્બાઃ સ નન્દીશ્વરાઃ ।
ચે દેવાનુચરાશ્ચ દેવસદૃશો દેવા ગણાધીશ્વરાઃ
સર્વેઽમી ભજતાં શિવાત્મકતથા સંસારરુગ્દ્રાવકાઃ ॥ ૧૯૫ ॥

પ્રત્યેકં તુ સહસ્રશો બહુસહસ્રાણાં સહસ્રાણિ ચે
રુદ્રાશ્ચાધિવસન્ત્યધીશ્વર તથા ભૂમ્યન્તરિક્ષે દિવિ ।
ચે સર્વત્રભવા ભવેન સદૃશા અસ્મિન્મહત્યર્ણવિ
વૃષ્ટિર્નઃ પરિપૂર્ણમેઘનિવહૈઃ પૂર્ણેઽન્તરિક્ષેઽપિ ચ ॥ ૧૯૬ ॥

ચે હાલાહલનીલકણ્ઠ વપુષઃ શર્વાઃ ક્ષમાયામધઃ
પાતાલે પ્રચરન્તિ ચેઽપિ ચ દિવિ રુદ્રાઃ સદોપાશ્રિતાઃ ।
તાનેવં સ્તુભિઃ સદૈવ નતિભિશ્ચારાધયન્તો વયં
તેષામધ સહસ્રયોજનમિતે દૂરે સ્થિતાનામપિ ॥ ૧૯૭ ॥

અર્વાક્તત્પરતઃ પુરશ્ચ પરિતઃ સજજાનિ ધન્વાન્યલં
વિજ્યાન્યાતનુમઃ સુખાય સતતં ક્ષેમાય યોગાય ચ ।
રાણાં શત્રુવિનાશનં પ્રણામતાં ધોરાભિચારક્રિયા-
સમ્ભૂતાધિનિવારણં ચ મુનિના દુર્વાસસારાધિતમ્ ॥ ૧૯૮ ॥

બિભ્રાણં ત્રિશિખં પ્રદીપવપુષં રુદ્રં જવલન્મૂર્ધજં
ભોગીન્દ્રાભરણં ભજે ભયહરં દંટ્ટાકરાલાનનમ્ ॥ ૧૯૯ ॥

--

અયમનુવાકયતુષ્ટયસ્ય રુદ્ર-
પ્રિયાયોગસ્ય ઉપાસનાવિશેષઃ ।
અથવા ચાષ્ટતનોસ્તથાષ્ટહૃષ્ટો

नवमोऽयं दशमः शतान्वितानाम् ॥

- -

ये वृक्षेष्विड कालकर्मवशतश्चावृक्ष्यमानेष्विमां
क्षमाभावृत्य यरायरात्मरतया तिष्ठन्ति ज्ञावेषु ये ।
अन्तव्याप्तजगन्ति येऽभिलजगत्पीडाकराणां सदा (?)
उन्तारोऽसितकन्धरा बहुविधा ये नित्यनिष्ठलम्बाः ॥ २०० ॥

भूतानां पृथिवीजलाग्निमरुटाकाशात्मनां ये धिया
स्थित्वा तेषु जगन्ति पान्ति परितस्तत्कार्यभूतैः कृत्वैः ।
नानाभूतगणाधिपाश्च विविधा ज्वालाज्वलन्मूर्तयः
ये वा वीतशिखा विशित्रविशिखा ये वा कपर्दीज्ज्वलाः ॥ २०१ ॥

येऽन्नेषु यतुर्विधेषु य तदा ये ये पुरात्रादना
व्यापारार्द्धविचित्ररूपयषका मार्गादिके संस्थिताः ।
पापिष्ठान् कृलतोलनेन विविधं पापानुरूपं जनान्
न्यूनाधिक्यविचित्रधातुगतिभिर्विध्यन्ति य व्याधिभिः ॥ २०२ ॥

तेषामद्य सदस्रयोजनमिते दूरे स्थितानां वयं
विजयान्यातनुमो धनूंषि सततं क्षेमाय योगाय य ।
राज्ञां शत्रुनृपादिभारणमडासिद्धिप्रदं तादृशां
भक्तानामभिलाषसङ्घडराणं श्रीदेवलाराधितम् ॥ २०३ ॥

रुद्रं भीषणभोगिभूषणधरं दंष्ट्राकरालाननं
बिल्लाणां त्रिशिषं प्रदीप्तवपुषं ध्यायेज्ज्वलन्मूर्धजम् ।
येऽमी लौकिकवैदिकादिविधया नानाविधानां पथां
सर्वेषामपि रक्षका बहुविधाः कर्मानुरूपेण ये ॥ २०४ ॥

ये धर्मं य तथोऽथ देव पथिभिश्चोर्ध्वं य तिर्यग्गति-
श्चाधस्तादथ नयन्ति ये सुकृतिनां भक्त्या परं ध्यायताम् ।
कर्तृत्वादिमतिप्रसक्तविविधव्यापारशूरस्थिर-
ध्यानापास्तसमस्तकल्मषमनः साक्षात्कृतब्रह्मणाम् ॥ २०५ ॥

ईशान्यस्तसमस्तदुर्भरमडासंसारभारात्मनां
अत्रं दातुमरं त्वनं करुणया उस्ते दधानाः सदा ।
ये युध्वा युवभिः भवैरतिभलैः सम्पीड्यमानान् सदा

સંરક્ષન્તિ હરન્તિ કર્મવશતશ્ચાયુઃ પરેષામપિ ॥ ૨૦૬ ॥

યે તીર્થાનિ ચરન્તિ તીર્થકલદાસ્તીર્થદ્વિષઃ સન્તતં
હન્તું બાણકૃપાણકાર્મુકસુકાવન્તો નિષઙ્ગોઘતાઃ ।
તેષામઘ સહસ્રયોજનમિતે દૂરે સ્થિતાનાં વયં
વિજ્યાન્યાતનુમો ધનૂષિ સતતં ક્ષેમાય યોગાય ચ ॥ ૨૦૭ ॥

વિદ્ધદ્ધલભસર્વશક્તવરસત્યુત્પ્રદં ધ્યાયતાં
સૌમુખ્યેન સમસ્તતીર્થકલદં શ્રીદેવલારાધિતમ્ ।
રુદ્રં ભીષણભોગિભૂષણધરં દંટાકરાલા નં
બિભ્રાણં ત્રિશિખં પ્રદીપવપુષં ધ્યાયેજ્જવલન્મૂર્ધજમ્ ॥ ૨૦૮ ॥

એતાવદ્ભિરિહોદિતૈર્દશમહામન્ત્રૈઃ પ્રકાશીકૃતા-
શ્રૈતાવદ્ભિરિયત્તયાડપરિમિતા ભૂમ્યન્તરિક્ષે સ્થિતાઃ ।
યે ત્રૈલોક્યમતીત્ય સર્વભુવનવ્યાપ્તાશ્ચ સર્વાત્મકાઃ
ભૂયાંસશ્ચ વસન્તિ યે દશદિશો રુદ્રાઃ સમાક્રમ્ય ચ ॥ ૨૦૯ ॥

તેષામેવ સહસ્રયોજનમિતે દૂરે સ્થિતાનાં વયં
વિજ્યાન્યાતનુમો ધનૂષિ સતતં ક્ષેમાય યોગાય ચ ।
વિદ્યાપુત્રપુરાઙ્ગનાસિસુમહામાતઙ્ગાતુઙ્ગાશ્ચદં
દિવ્યસ્યન્દનદિવ્યસસ્યસુમહીભોગાદિહેમાર્થદમ્ ॥ ૨૧૦ ॥

રુદ્રં ભસ્મવિભૂષણં કૃણિગણાભૂષં જવલત્કન્ધરં
ચન્દ્રોદ્ભાસિશિખં પ્રદીપવપુષં ધ્યાયેત્ ત્રિશૂલીકરમ્ ।
શ્રીરુદ્રેભ્ય ઇદં નમઃ પ્રથમતો વા ચૈવ વાગભૂતયે
કર્માણ્યથયે વસન્તિ ચ પૃથક્ ભૂમ્યન્તરિક્ષાદ્રયુઃ ॥ ૨૧૧ ॥

દત્વાન્નં બહુભક્ષણાદિષુ રતાસ્ત્વાં કાર્યશૌર્યાદિભિઃ
પાપિષ્ઠા ગઠબન્ધનાદિજનિતકલેશાકુલાન્ કુર્વતામ્ ।
અલ્પાલ્પૈરધિકાધિકૈર્મુહુરકાલોત્થૈર્મરુદ્ધર્ષણૈઃ
યેષાં પીડયતાં જગત્યધિકૃતાં અન્નં ચ વાસસ્તથા ॥ ૨૧૨ ॥

વર્ષન્ત્યેષુ સમૂહવત્ત્રિણયમાયેતજ્જગજ્જીવનં
હિંસાસાધનમાસ દુષ્કૃતકૃતાં ક્ષેમાય નિત્યં સમામ્ ।
તેભ્યો નઃ પુરતો વયં ત્વિહ દશ પ્રાચીઃ પ્રતીચીર્દિશો-
ધ્વારોગયાય શિવાય કાયિકનમસ્કારાત્મિકાઃ સર્વતઃ ॥ ૨૧૩ ॥

કૃત્વા ચિન્તિતસિદ્ધયેડથ મનસા તેભ્યો નમસ્કુર્મહે
હે રુદ્રાઃ સુખયન્તુ નઃ પ્રણમતસ્તેડમી ભજન્તો વયમ્ ।
નિષ્પાપાઃ સ્તુતિપૂર્ણકાનતિશતૈર્યુષ્મદ્ભૂપાભાજનાઃ
તસ્માદસ્મદર્શિં તુ પાપપુરુષં હેતું સ યત્નાચ્ચિરાત્ ॥ ૨૧૪ ॥

યં દ્વિષ્મઃ પરિપીડયન્નુદિનં દારિદ્યરોગાદિભિઃ
યોડસ્માન્ દ્વેષ્ટિ તમેવ દન્તનિવહૈઃ કાલાત્મનાવા દધા-
મ્યેતાંસ્તાન્ સુખિતાન્ સદા કુરુ જનાન્પૂર્ણાન્સદા રક્ષ નઃ ॥ ૨૧૫ ॥

કાલજ્ઞાનદમત્રદં પ્રણમતાં જાતિસ્મરત્વપ્રદં
સર્વાભીષ્ટદમાત્મનાત્મનિ નિજાત્માનં ભજન્તં સદા ।
રુદ્રં દેવમનન્તરુદ્રસહિતં વિશ્વેશ્વરં વિશ્વત-
શ્ચક્ષુઃ શ્રોત્રકરાડ્ઘિમૂર્જિતમહાકાલત્મકં ચિન્તયે ॥ ૨૧૬ ॥

॥ ઇતિ શ્રીશિવરહસ્યાન્તર્ગતે સ્કન્દપ્રોક્તં રુદ્રાર્થવિવરણં સમ્પૂર્ણમ્ ॥

- ॥ શ્રીશિવરહસ્યમ્ । દ્વાદશાંશઃ । અધ્યાયઃ ૨૬-૩૩ રુદ્રાર્થવિવરણમ્ । વાવૃત્તશ્લોકાઃ ॥

- .. shrIshivarahasyam . dvAdashAMshaH . adhyAyaH 26-33 rudrArthavivaraNam .
vAvRRittashlokaH ..

Notes:

Skanda સ્કન્દ delivers an exposition on Rudrārthaઃ રુદ્રાર્થઃ - that is meant to capture the deeper meanings of the respective Anuvāka-s અનુવાકાઃ of ŚrīRudram શ્રીરુદ્રમ્ of the Yajurvedaઃ યજુર્વેદઃ.

Most of the Śloka-s are composed in ŚardūlavikrīḍitaCandah શાર્દૂલવિક્રીડિતછન્દઃ

Selected Śloka-s from the Chapters 26-33 are collated on this page and renumbered for seamless reading.

Proofread by Ruma Dewan

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

